

DOI:

ORTA DOĞU'DA PROTESTAN MİSYONERLİĞİ: GEORGE EDWARD ve SARAH READ POST ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Fatma ÖKSÜZ¹

Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü,
fatmaoksuz@karabuk.edu.tr

Özet

Amerikan misyonierleri Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyıldan itibaren aktif şekilde çalışmalarını yürütmüşlerdir. Misyonierler Suriye- Lübnan başta olmak üzere Orta Doğu'yu çalışmalarına uygun bir bölge olarak seçmişlerdir. Hıristiyan misyonierlerinin hedefi Protestanlığı yaymak olsa da hedefleri hiçbir zaman bununla sınırlı kalmamıştır. XIX. yüzyılın en önemli misyonierlik teşkilatlarından biri olan American Board of Commissioners for Foreign Mission (ABCFM) 1810'da Boston eyaletinde kurulmuştur. ABCFM'a bağlı olarak Osmanlı topraklarına gelen ilk Amerikalı misyonierler Pliny Fisk ve Levi Parsons'tur. Misyonierlik faaliyetlerinde en önemli araç eğitimidir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde açılan okullarla misyonierler kendi propagandalarını yapabilecekleri bir ortam oluşturmuşlardır. Beyrut'ta açılan Suriye Protestan Koleji bu okullardan biridir. Çalışma konusunu oluşturan Post ailesi bu okul için önemli bir ailedir. George Post ve eşi Sarah Post Trablus'ta dört yıl çalıştıktan sonra 1867'de Beyrut'a gelmişler ve 1911'e kadar bölgede misyonierlik faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Aynı zamanda doktor olan George E. Post 1867'de Suriye Protestan Koleji Tıp Sağlık Servisi'ne profesör olarak atanmış, birçok önemli çalışmada bulunmuştur. Onun bu çalışmaları sırasında Sarah Post da özellikle kadınlar arasında misyonierlik faaliyetlerine devam etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Board, Osmanlı Devleti, Protestan misyonierler, Beyrut, Suriye Protestan Koleji.

Abstract

The American missionaries have actively carried out their work in Ottoman Empire since 19th century. The missionaries have chosen about to be firstly Syria-Lebanon the to Middle East as a suitable region for their works. Although Christian missionaries's purpose is spread Protestant their purposes have never been so limited. One of the most important missionary organizations of 19th century American Board of Commissioners for Foreign Mission (ABCFM) was established at Boston in 1810. Pliny Fisk and Levi Parsons are the first missionaries who come to Ottoman lands depending on ABCFM. Education is the most important tool in missionary activities. By means of schools opened in various regions of Anatolia missionaries created an environment in which their will make propaganda. Opened in Beirut Syria Protestant College is one of these schools. The Post family that is subject of our study is an important

¹ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, fatma.oksuz@ogr.sakarya.edu.tr

family for this school. After working at Trablus of four years George Post and his wife Sarah Post came to Beirut in 1867 and they have performed missionary operations in the region up to 1911. George E. Post, at the same time a physician, was appointed as a professor to the Syrian Protestant College Medical Health Service in 1867 and he has taken place in many important studies. In course of his studies Sarah Post endured to missionary activities especially among of women, too.

Keywords: American Board, Ottoman Empire, Protestant Missionaries, Beirut, Syria Protestant College

Giriş

Misyon kelimesi “*missio*” teriminden gelmekte görev ve yetki anlamlarını taşımaktadır. Bundan türetilmiş olan misyoner terimi “*görevli olan kişi*”yi ifade eder. Ancak Hıristiyan geleneğinde misyoner ifadesi Hıristiyan dinini yaymak amacıyla özel olarak yetiştirilen ve bu çerçevede özellikle Hıristiyan olmayan toplumlarda görevlendirilen kişi anlamında kullanılmaktadır. Bu kişilerin oluşturduğu harekete ise misyonerlik adı verilmektedir.² Misyonerlik faaliyetlerinde bulunan dinler arasında bu yola teşkilatlı olarak ilk önce Hıristiyanlık başvurduğu ve en sık bu din tarafından kullanıldığı için misyonerlik denildiği zaman daha çok “*Hıristiyan misyonerliği*” akla gelmektedir. Hıristiyan misyonerliği, dini referansını Yeni Ahid metinlerine dayandırmaktadır. Protestan misyonerler özellikle XVIII. yüzyılın sonu ve XIX. yüzyılın başı itibariyle tam olarak örgütlenmeye başlamışlar, bilhassa XIX. yüzyıl en parlak dönemleri olmuştur.³

XVIII. ve XIX. yüzyıllarda başta Orta Doğu olmak üzere İslam ülkelerinde İngiliz ve Amerikan misyoner teşkilatlarının yoğun çalışmaları dikkat çekmektedir. Özellikle Amerika'da Kongregasyoneller öncülüğünde XIX. yüzyılda kurulan ve kısa adı Amerikan Board olan American Board of Commissioner of Foreign Mission (ABCFM)'a bağlı misyonerler Ürdün, Mısır, Suriye, Irak, İran, Filistin ve Anadolu'da yoğun bir şekilde faaliyetlerine başlamışlardır.⁴ Bölgeye gelen misyonerler yalnızca propagandalarını yapma ve Hıristiyanlık dinini yayma görevinde bulunmamış eğitim, sosyal ve sağlık gibi alanlarda da çalışmalar yapmışlardır. Açtıkları okullar, yetimhaneler, ev okulları (home school), vaaz toplantıları ve kurdukları hastahaneler aracılığıyla toplumun her kesimine girebilme fırsatı yakalamışlardır. Özellikle eğitim misyonerlerin en sık başvurdukları alan olmuştur. 1820'den itibaren Osmanlı topraklarına gelen Protestan misyonerler öncelikle bölge halkının dilini öğrenmeye ve onlarla iletişim kurmaya çalışmışlardır. Ocak 1820'de İzmir'e varan ilk Amerikalı misyonerler Pliny Fisk ve Levi Parsons da Arapça, Türkçe ve Rumca bilmediklerinden Sakız Adası'na geçerek burada dil öğrenmeye başlamışlardır.⁵ İlk keşif çalışmalarının ardından Osmanlı topraklarına gelen hemen her misyonerin bölge halkıyla iletişim kurmak için öncelikle dil eğitimine önem verdiği anlaşılmaktadır.

² Şinasi Gündüz, “Misyonerlik ve Hıristiyan Misyonerler”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi II*, 2002, Sayı: 1, s. 1.

³ Erkan Cevizliler, “XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti'ndeki İngiliz Okulları Üzerine Bir İnceleme”, *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2014, Sayı: 12, s.121.

⁴ Şinasi Gündüz, *Misyonerlik*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2006, s.74.

⁵ Gülbadi Alan, “Protestan Amerikan Misyonerleri, Anadolu'daki Rumlar ve Pontus Meselesi”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 10, Kayseri, 2001, s. 184.

XIX. yüzyıldan itibaren çalışmalarına daha aktif olarak devam eden misyonerler özellikle basın- yayın ve eğitimi araç olarak kullanmış, onlar için en önemli kurumlardan biri ise okullar olmuştur. Mali fonlarını bağlı buldukları teşkilattan ve bazı misyonerlik cemiyetlerinden sağlayan misyonerler ilk olarak matbaaya duyulan ihtiyacı fark etmiş ve daha evvel İncil matbaasının merkezi durumunda olan Malta'daki matbaayı Beyrut'a taşımışlardır. Protestan misyonerlerinin Orta Doğu bölgesini özellikle de Suriye ve Lübnan'ı çalışma sahası olarak seçmelerinin ardında yalnızca Kudüs meselesinden dolayı ortaya çıkan dinî sebep değil siyasî ve ekonomik sebepler de bulunmaktadır. Bölgeyi kendilerine uygun bir saha olarak belirlemelerinin ardından diğer misyon bölgelerinde olduğu gibi keşif gezileriyle coğrafyayı ve halkı tanıma yoluna gitmişlerdir. Daha sonra bölge halkının dillerine göre İncil'den çeviriler yaparak Hıristiyanlık öğretilerini onlara anlatmaya başlamışlardır. Propagandalarını yapmak maksadıyla birçok broşür ve dinsel metin basarak halka dağıtmışlar, kendilerine sempati duyan bir kitle oluşturmaya çalışmışlardır. 1820'lerden sonra tüm Osmanlı coğrafyasında olduğu gibi Suriye ve Lübnan'da da yeni bir misyonerlik projesi geliştiren Protestan misyonerler eğitimi yeni bir toplum inşa etmede laboratuvar olarak görmüşlerdir.⁶ Eğitimi özellikle de kadınların eğitimini amaçlarına giden yolda en önemli araç olarak gören misyonerler XIX. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren okullarını açmaya başlamışlardır. Bu okullar aracılığıyla hem kız öğrencilere eğitim vermek hem de yerli öğretmenler yetiştirmek hedeflenmiştir.

Okul açma konusundaki çalışmalarına hızla devam eden misyonerler 1826 yılında Beyrut civarında 5 okula sahipken bu sayı 1827'de 13'e ulaşmıştır. Başlangıçta çocuklarını bu okullara göndermek istemeyen Müslüman aileler olsa da zamanla ikna olmuşlar ve aileler kızlar da dâhil çocuklarını bu okullara göndermeye başlamışlardır.⁷ Eğitim vasıtasıyla kendilerine daha uygun bir çalışma ortamı oluşturan misyonerler Tanzimat Fermanı ve Islahat Fermanı ile birlikte gayrimüslimlerin okul açmada ruhsat elde etmelerini fırsat bilerek faaliyetlerine hız kazandırmışlardır. Bu dönemden itibaren okulların sayısında da büyük bir artış görülmektedir. Beyrut'ta açılan Suriye Protestan Koleji de Protestan misyonerlerinin aktif bir şekilde çalışmalarını yürüttükleri okullardan biridir. Suriye ve Lübnan'da da kadınların eğitimine büyük önem veren misyonerler kadınların ve genç kızların arasına kendi eşleri yani yine kadınlar aracılığıyla girmişlerdir. Böylelikle ev sohbetlerinde kadınları kendi yaşam tarzlarına özendirme, zamanla onları kendi mezheplerine dâhil etmeyi ve onların kimliklerini değiştirmeyi amaç edinmişlerdir. Ev sohbetlerinin yanında ev okulu (home school) şeklindeki küçük eğitim merkezlerinde de genç kızlara ve kadınlara İncil'in öğretileri ile birlikte kılık kıyafet, iyi yaşam ve özgürlük gibi konularda vaazlar vererek onlar arasında daha kolay kabul görmeyi başarmışlardır.

Bu makalede Amerikan Board'a bağlı misyonerlerin Osmanlı Devleti'ne geliş sebepleri, çalışma yöntemleri ve amaçları kısaca ele alındıktan sonra Orta Doğu bölgesinin misyonerler açısından önemine değinilmiştir. Amerikan Board teşkilâtının kuruluşu ve Osmanlı Devleti'ne gelen ilk ABCFM misyonerleri hakkında bazı kısa veriler aktarıldıktan sonra misyonerlerin buldukları bölgelerde özellikle eğitim yoluyla gerçekleştirdikleri faaliyetler ve bu

⁶ Ramazan Işık, "1820-1850 Yılları Arasında Suriye ve Lübnan'da Protestan Misyonerlerin Kadınlara Yönelik Faaliyetleri", *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 15:2, 2010, s.172.

⁷ Işık, a.g.m., s.174-175.

faaliyetlerin etkilerinden söz edilmiştir. Misyonerler özellikle Suriye ve Lübnan civarında okullar aracılığıyla XIX. yüzyıldan günümüze dek çalışmalarını aralıklarla da olsa devam ettirmişlerdir. Bu çalışmada özel olarak George Edward Post ve eşi Sarah Read Post'un Suriye'ye gitmeleri ve uzun yıllar kaldıkları misyon bölgesinde yaptıkları çalışmalar incelenmiştir. Bu bağlamda Suriye Protestan Koleji'nin kurulması ve bu ailenin koleje olan bağlantısı aktarılmıştır.

1.Amerikan Board of Commissioners for Foreign Mission (ABCFM)'un Kuruluşu ve Teşkilatlanması

Ortaçağ'dan beri aralıklarla da olsa devam eden misyonerlik çalışmaları neticesinde Hıristiyanlığın pek çok bölgeye yayıldığı görülmektedir. Öyle ki Hıristiyan misyonerler aracılığıyla Suriye, Anadolu, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın Akdeniz sahillerinin büyük bir bölümü Hıristiyanlaştırılmıştır. Ortaçağ'ın ilerleyen dönemlerinde Hıristiyan misyonerleri Avrupa'nın tamamının Hıristiyanlaştırılması konusuna da yoğunlaşmıştır. Ortadoğu coğrafyasında misyonerlik faaliyetlerinde bulunanlar ise özellikle Protestan kiliseler olmuştur. Anglikanlar, Kongregasyonaller ve Presbiteryenlerle birlikte, Avrupa'nın birçok ülkesinden gelen çeşitli gruplar çalışmalara katılmıştır. Başlarda bölgedeki Müslümanlar da dâhil tüm halkları hedef kitle olarak belirleyen misyonerler zamanla Müslüman halk ve yerel idarecilerden gelen tepkiler karşısında Süryani, Ortodoks, Ermeni, Kıpti ve Nasturi gibi çeşitli azınlıklara yönelmişlerdir. Çalışmalarında özellikle eğitim kurumlarını kullanan misyonerler bölgedeki Hıristiyanların Protestan veya Katolik kilisesine bağlanmasını hedeflemiştir. Burada bir başka hedef de Osmanlı idaresinde yaşayan gayrimüslim halk arasında Batı ülkelerinin siyasal amaçlarına paralel olarak etnik ayrımcı bir anlayışın oluşmasını ve gelişmesini sağlamaktır. Bu bağlamda Ermeni, Ortodoks Rum ve Süryani grupları açılan kolejler aracılığıyla örgütlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalar özellikle Ermeni, Rum ve Bulgar milliyetçiliğinin oluşumunda etkili olurken bu sırada Arap milliyetçiliğinin gelişmesine de katkıda bulunulmuştur.⁸

İngiltere'nin himayesinde çalışmalarına başlayan Protestan misyonerlere, XIX. yüzyıl başlarında Amerikan Protestan misyoner grupları da katılmış ve onlar Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren en etkili misyoner grup hâline gelmişlerdir. Kısaca ABCFM ya da Amerikan Board olarak isimlendirilen ve 1810 yılında Boston'da kurulan *American Board of Commissioners for Foreign Missions* bu örgütlerin en başarılı olanlarındandır.⁹ Amerikan Board Heyeti Prüten akımının üç temsilcisinden biri olan Kongregasyonaller tarafından kurulmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nin kuzeydoğu New England bölgesinde yer alan bazı eyaletlerde, XIX. yüzyılın ilk yarısında oluşan "*İkinci Büyük Canlanış*"ın (The Second Great Awakening) bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır.¹⁰

⁸ Şinasi Gündüz, "Misyonerlik", *TDV İslam Ansiklopedisi*, c.30, s. 197.

⁹ Gülbadi Alan, a.g.m., s. 183.

¹⁰ Cemal Yetkiner, "İstanbul'da Bir Cemaatin Doğuşu: William Goodell ve Amerikan Protestan Misyonu", Akademik Orta Doğu, Cilt 3, Sayı 1, 2008, s. 137. İlk büyük uyanış olarak isimlendirilen dinsel uyanış hareketleri 1730 ve 1740'larda Amerikan kolonilerinde Protestan mezhepler arasında yaşanmaya başladı. Amerika'daki ikinci büyük uyanış, 18. yüzyılın sonu ve 19. yüzyılın başlarında dinsel söylemlerden yola çıkarak New York, Cumberland ve New England'da özellikle sosyal faaliyetlerle ön plana çıkan hareketlerin ortak adıdır. Dinsel uyanışlar, dönemin din karşıtı ortamına ve sekülerizmine tepkiler yüzünden bu bölgelerde yoğunlaştı. New England'daki canlanma hareketi ilk olarak, Kongregasyonalist Kiliseler'de başladı ve daha sonra Presbiteryen, Metodist ve Baptist kiliseleri

Dini bir canlanış dönemi içerisinde yeşeren Amerikan Board teşkilatı, bir grup öğrenci tarafından kendi bireysel çabaları sayesinde kurulmuştur. Connecticut'da dindar bir aileden gelen Samuel J. Mills adındaki Williams Koleji öğrencisi ve diğer üç okul arkadaşı, yurtdışında misyonerlik faaliyetlerinde bulunmak, “*günahkâr olanları doğru yola sokmak*” üzere kendilerini bu işe adanmışlardır. Amerikan Board örgütündeki ilk filizlenme ise ilginç bir biçimde olmuştur. 1806 yılında 23 yaşındayken Williams Koleji'ne gelen Samuel J. Mills dört arkadaşıyla bulunduğu bir gün aniden şiddetli bir yağmur başlamıştı. Şiddetli yağmur onları korunaklı bir saman yığınının altına girmeye mecbur bırakmış, bu sırada “*Asya'daki ahlaki çöküntü*” hakkında konuşmuşlar ve bu konuşma esnasında hem Asya paganları hem de Müslümanlar üzerine misyoner gönderme kararı almışlardır.¹¹ 1808 yılına gelindiğinde Mills ve arkadaşları kendilerini yabancı misyonlara adanmak üzere “*The Brethren*” (Kardeşler) isimli gizli bir cemiyet tesis etmişler ve mezuniyet sonrası Andover Ruhban Okulu'na gitmişlerdir. İşte ileride büyük bir misyonerlik teşkilatı hâline gelecek olan Amerikan Board'ın kuruluşunu hazırlayan grup Samuel J. Mills ve arkadaşlarından oluşmaktadır. Samuel J. Mills İsa adına hakikatleri dinsizlere öğretmek üzere arkadaşları ile birlikte harekete geçmeye karar verdi ve 1810 yılında Andover Ruhban Okulu'ndan yabancı topraklara gitmek için izin aldı. Okulun papazlarından Spring ve Worcester 29 Haziran 1810 günü ABCFM'nin taslağını oluşturdular. Kurul resmi olarak 5 Eylül'de kuruldu ve görevliler seçildi.¹²

Kuruluş amacı Hıristiyan olmayan tüm bölgelerde Hıristiyanlığı yaymak olarak görünen ve esas olarak ABD'deki beş binden fazla kiliseye üye olup devam eden milyonlarca dindar Protestan'ın bağışlarından beslenen Amerikan Board'un tüzüğüne göre amacı “*dinsizler arasında Hıristiyanlığı yaymak*”tı. Ancak amaç hiçbir zaman bu kadar sınırlı tutulmamıştır.¹³ Zamanla sosyal, ekonomik ve siyasî hedefler de ortaya çıkmıştır. Amerikan Board misyonerleri belirledikleri hedefleri doğrultusunda okullar, basın- yayın organları, sağlık kuruluşları, yetimhaneler gibi kurumlar aracılığıyla aktif olarak çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Kendilerine çalışma sahası olarak belirledikleri coğrafyayı misyon bölgelerine ayıran ve misyon merkezleri diğer bir deyişle istasyonlar oluşturan misyonerler böylelikle sistematik bir şekilde çalışmışlardır. Amerikan Board'ın misyonerleri bölge hakkındaki edindikleri bilgilerle birlikte misyonda gerçekleştirdikleri bütün faaliyetlerini dikkatli bir çalışma sonucunda raporlar hâlinde teşkilâta sunmuşlardır. Board'a bağlı misyonerlerin dünya çapında 1812'de başlayan faaliyetleri 1931 yılına kadar sürmüştür.¹⁴

2.Amerikan Board Misyonerlerinin Osmanlı Topraklarına Girişi

Doğunun Hıristiyanlaştırılması misyonerlerin en önemli hedeflerinden biri olmuştur. Osmanlı Devleti'nin ve Orta Doğu bölgesinin dinî ve siyasî açıdan taşıdığı önem Batı dünyasını daima heyecanlandırmıştır. Osmanlı'nın özellikle

---

de içine alarak tüm Amerika geneline yayıldı. Şener Faruk Bedir, “Reformasyon'dan Günümüze Evanjelik Hıristiyanlık”, *Birey ve Toplum*, Cilt 3, Sayı: 6, Güz 2013, s. 81-83.

¹¹ Frank A. Stone, *Academies for Anatolia*, London, 1984, s. 3; Frank A. Stone, *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, İstanbul, 2011, s. 46-47.

¹² “American Board of Commissioners for Foreign Missions”, *The Encyclopaedia of Missions*, Edited by Rev. Edwin Munsell Bliss, Vol. II, New York., London: Funk & Wagnalls, 1891, s. 66-83.

¹³ Uygur Kocabaşoğlu, *Anadolu'daki Amerika: Kendi Belgeleriyle 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları*, 3. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2000, s. 16.

¹⁴ Yetkiner, a.g.m., s. 140.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında içine düştüğü ekonomik, siyasi ve sosyal buhran Hıristiyan dünyaya misyonerlik faaliyetleri için gerekli şartları sağlamıştır. Amerikan ve İngiliz misyonerler devletlerinin himayesinde kendilerine sağlanan fonlarla Osmanlı coğrafyasına gelmeye başlamışlardır. Bölgeye gönderilecek olan misyonerler genellikle sabırlı, disiplinli, çalışkan ve sır saklamasını bilen kişiler arasından seçilir ve feragat sahibi insanlar olmalarına dikkat edilmiştir.¹⁵

Osmanlı topraklarına ayak basan ilk Protestan misyoner, 1815'te Mısır'a gönderilen İngiliz "Church of Missionary Society"e bağlı bir papazdır. Onu, Amerikan Board'a bağlı Pliny Fisk (1792-1825) ve Levi Parsons (1792-1822) isimli iki misyoner takip etmiştir. Böylece Levi Parsons ve Pliny Fisk Osmanlı topraklarına ayak basan ilk Amerikalı misyonerler olmuştur. Bu ilk misyonerlerin amacı Hıristiyanlığın kutsal toprakları kabul edilen ve bugün Orta Doğu olarak adlandırılan coğrafyada kurulacak misyon için keşif yapmaktır. Bu misyon vasıtasıyla bölgede yaşayan Doğu Hıristiyanlarını, Yahudileri ve kafir olarak görülen Müslümanları nizama sokabilecekleri düşüncesinde olmuşlardır.¹⁶ Board bölgeye gönderdiği ilk misyonerlerden burada yaşayan Yunan, Ermeni ve diğer etnik gruplar hakkında bilgi toplamalarını istemiştir. İlk misyonerler Kudüs'e ulaşarak mümkünse bir misyonerlik merkezi kurmak ve Yahudiler arasında Protestanlık mezhebini yaymak gayesindedirler. Fisk ve Parsons dünya insanların "gerçek"e yönlendirilmeleri gerektiğine böylece "İsa'nın İkinci Gelişi"nin kolaylaşacağına inanan iki misyonerdir. Dolayısıyla Yahudilerin Hıristiyan olması ve Kutsal Topraklara dönmeleri İsa'nın gelişini hızlandıracaktır. Bu bağlamda Board üst yönetimi Fisk ve Parsons'a yola çıkmadan önce verdiği talimatta Kudüs'te farklı milletten ve dinden insanlarla karşılaşacaklarını ve ne tür bir yöntemle ne kadar iyi sonuçlar alacaklarını, Yahudiler, Müslümanlar, Hıristiyanlar ve Filistin'de yaşayanlar için neler yapılabileceğini telkin etmiştir.¹⁷ Aldıkları talimatla 3 Kasım 1819'da Boston Limanı'ndan Sally Ann adlı gemiye binerek Osmanlı topraklarına doğru yola çıkmışlardır¹⁸. Elli gün süren uzun bir yolculuktan sonra 23 Aralık'ta önce Malta'ya, bir hafta sonra Ocak 1820 ortasında da İzmir Limanı'na varan bu iki misyoner Osmanlı İmparatorluğu hakkında hem çok az bilgiye sahiptiler hem de Türkçe ve Arapça bilmiyorlardı. Parsons'a göre planları bir iki ay İzmir'de kaldıktan sonra Sakız Adası'na geçmek ve sonbahara doğru Batı Anadolu'daki kutsal kilise mekânlarını gezmek, Arapça öğrenmek ve bir matbaa kurmak, Filistin'i ziyaret etmektir. İzmir'de buldukları süre zarfında, yerel halkın kıyafetlerini, geleneklerini ve günlük yaşamlarını gözlemleyerek edindikleri bilgileri Amerikan Board yönetimine raporlar ve mektuplarla aktarmışlardır. İzmir Amerikalı misyonerlerin ilk merkezlerini kurdukları yerdir ve bu kent Amerikan Board'ın Anadolu'daki en önemli merkezlerinden biridir. İstanbul istasyonu kuruluncaya kadar bu durum devam etmiştir ve İzmir, Amerikan Board'ın kayıtlarına Levant'ta kurulan ilk istasyon olarak geçmiştir¹⁹. Bir süre sonra

¹⁵ Işık, a.g.m., s.168.

¹⁶ *Osmanlı'da İki Amerikalı Misyoner: Levi Parsons ve Pliny Fisk'in Anadolu ve Kudüs Seyahat Raporları (1819-1825)*, Haz. Ayşe Aksu, Dergah Yayınları, İstanbul, 2015, s. 5.

¹⁷ Aksu, a.g.e., s. 86-87.

¹⁸ Frank Fokke Ferwerda, "1819-1919 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nda Misyoner Seyyahlar", *Kebikeç*, Sayı: 11, 2001, s. 346.

¹⁹ Dilşen İnce Erdoğan, "Amerikalı Protestan Misyonerlerinin Raporlarında İzmir İstasyonu'nun Kuruluşu ve Faaliyetleri (1820-1900)", *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı: 33, Bahar 2012, s. 99.

Rumca ders alabilmek için İzmir'den Sakız Adası'na taşınan ve adada beş ay kalan Parsons ve Fisk 23 Ekim 1820'de geri dönerek Batı Anadolu'da hem tarihi, hem dini bir geziye çıkmışlardır. İzmir'e dönüşlerinden sonra Parsons Kudüs'e hareket etmeyi uygun bulurken, Fisk İzmir'de kalmayı tercih etmiştir. 10 Ocak 1821'de Yafa'ya 17 Şubat 1821'de ise "Kutsal Şehre" ayak basan Parsons, kısa bir süreliğine de olsa Kudüs'e yerleşen ilk Protestan olma unvanını alır²⁰. Kudüs'ün gerçekten de dünyanın merkezi olduğunu söyleyen Parsons 7 Mayıs 1821 tarihinde Amerikan Board merkezine gönderdiği mektubunda burada kurulması planlanan istasyondan vazgeçilmemesi gerektiğini vurgulayarak "*kapı her daim açık, zorluklar beklenebilir, fakat burada kurulacak bir misyondan elde edilecek iyi bir sonuç, sonsuz bir ecir kazandıracaktır*"²¹ ifadesinde bulunmuştur.

İlk Amerikan misyonerlerinin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki faaliyetleri fazla uzun sürmese de gözlemleri, kişisel deneyimleri ve araştırmalarını Board yönetimine raporlarla bildirmeleri kendilerinden sonra bölgeye atanan kadın ve erkek tüm misyonerlere öncülük etmiştir. Onların aktardıkları bu bilgiler bir bakıma Amerikan Board'ın Osmanlı topraklarında gerçekleştireceği misyonerlik hareketine liderlik etmiştir. Nitekim Parsons ve Fisk'in ardından William Goodell ve Isaac Bird eşleriyle birlikte bölgeye gelerek etkin bir şekilde çalışmışlardır. H. Hallock, E. Simith, J.D. Paxton, R. Anderson ve E. Gridley de bu ilk misyonerleri takip edenler arasındadır.²² Bu öncü misyonerler ve daha sonra bölgeye gelen tüm Amerikalı misyonerler sahada bulunan etnik grupların sosyal, ekonomik ve hatta politik hayatları üzerinde derin etkiler ve izler bırakmıştır. Başlangıçta kız çocuklarını misyonerlerin okullarına göndermeyen ailelerin zamanla kendi istekleriyle çocuklarını okullara göndermesi bu etkilerden yalnızca biridir.

Beyrut'u Osmanlı Devleti için misyon merkezi olarak belirleyen Pliny Fisk ve Levi Parsons 3 Kasım 1819 tarihinde Boston'dan Suriye'ye gelseler de onların asıl görev yerleri Filistin'dir. Amerikan Board tarafından Osmanlı topraklarına gönderilen bu iki misyonerin bölgedeki çalışmaları fazla uzun sürmemiştir. Parsons Kudüs'e ikinci seyahatini gerçekleştirdiği sırada Mısır'ın İskenderiye şehrinde Şubat 1822'de otuz yaşındayken, meslektaşı Fisk ise Filistin Yahudileri arasında misyon için çalıştığı ve Arapça-İngilizce bir sözlük hazırlığı ile uğraştığı sırada hastalanarak 1825'te otuz üç yaşındayken vefat etmiştir. Onlar Amerikan Board misyonu için geriye çok önemli eserler bırakmasalar da bu teşkilât adına gönderilip hayatlarını misyon için çalıştıkları bir sırada kaybetmeleri açısından Board tarihinde ilk olmuşlardır. Öyle ki misyonerlerin Orta Doğu'da yüksek eğitim kurumu olarak geriye bıraktıkları en önemli kurumlardan olan Suriye Protestan Koleji, bu günkü adıyla Beyrut Amerikan Üniversitesi (The American University of Beirut, AUB), önemli binalarından birinin ismini Pliny Fisk anısına "Pliny Fisk Hall" olarak muhafaza etmektedir.²³

²⁰ Ferwerda, a.g.m., s. 348.

²¹ Aksu, a.g.e., s. 267.

²² Mithat Aydın, "Amerikan Protestan Misyonerlerinin Ermeniler Arasındaki Faaliyetleri ve Bunun Osmanlı-Amerikan İlişkilerine Etkisi", *OTAM: Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı: 19, Ankara, 2006, s. 82.

²³ Yetkiner, a.g.m., s. 142.

1823'te ilk misyon Kudüs'te açılırken 1825'te Beyrut'ta 1828'de İzmir'de misyonlar kurulmuştur.²⁴ Pliny Fisk ve Levi Parsons'un ardından bölgeye gelen William Goodell, Isaac Bird ve eşleri başlarda çok zorlanmadan Beyrut'taki çalışmalara başlamışlardır. Batılı tüccarlara ve gezginlere fazlaca rastlandığı ve Avrupa ülkelerinin konsolosluklarının bulunduğu Beyrut'ta ilk misyonerlik merkezine bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren Amerikan Board misyonerleri, 1823 kışını Türkçe, Arapça ve Ermenice öğrenerek geçirmişlerdir. Bu esnada kendi evlerinde küçük gruplara vaazlar vermeye başlamışlardır. Faaliyetler bunlarla sınırlı kalmamış, kısa zamanda bir ev okulu (Home School) açılmıştır. Misyonerler, iki Ermeni din adamını Protestanlaştırmayı başarmışlardır. Krikor Vartabet ve Diyonisos Karabet Osmanlı İmparatorluğu'nda, Amerikan Board'a bağlı heyetin Protestanlaştırdığı ilk insanlar olmaları bakımından misyon tarihine Goodell ve Bird'ün başarıları olarak kaydedilmiştir.²⁵ Misyonerler Türkler, Araplar ve Yahudiler gibi bölgenin etnik gruplarıyla bir araya gelerek, İncil dağıtmaya ve her fırsatta dinleyicilerine Kutsal metinlerini okumaya başlamışlardır. Fakat yerel ruhban sınıfından gelen tepkilerle işleri zamanla bozulmuştur. Ruhban sınıfı cemaatlerini misyonerlere karşı uyararak dağıtılan kitapları veya broşürleri almamaları, okumamaları misyoner etkinliklerine katılmamaları gerektiğini belirtmiştir. Tüm bunları yasaklayan ruhban sınıfı bu yasağa uymayanları da aforoz etmekle açıkça tehdit etmiştir. Bu tepkilerin yanında Osmanlı- Rus Savaşı, Lübnan'daki iç karışıklıklar ve Yunan isyanıyla birlikte ortaya çıkan politik gerginlik, 1827'de son safhasına ulaşmış bu olaylar karşısında Batılı diplomatlar ve tüccarlar güvenlikleri açısından bölgeden ayrılmayı tercih etmişlerdir. 1828'in başlarında Fransız ve İngiliz konsoloslarının da bölgeden ayrılmaları Goodell, Bird ve eşleriyle iki Ermeni yardımcılarını bölgeyi terk etmeye itmiştir. Mayıs 1828'de Malta'ya geri dönen Goodell çifti için Ortadoğu'da edindikleri ilk ve son misyonerlik deneyimi böylece gerçekleşmiştir.²⁶

3.Amerikan Board'a Bağlı Misyonerler Tarafından Beyrut'ta Gerçekleştirilen Faaliyetler

Amerikalı misyonerler eğitim, sağlık ve sosyal alanlarda geliştirdikleri hizmetler sayesinde toplumun farklı kesimleriyle yakınlaşmayı sürdürmüşlerdir. Kısa süre içinde imparatorluğun en uzak noktalarına kadar çalışmalarını yapan misyonerler zamanla Doğu, Orta ve Batı Türkiye ile Suriye Misyonu olarak belirtilen görev bölgelerinde örgütlendiler. Bölge halkına kendilerini tanıtarak işe başlayan misyonerler daima özendirici oldular. Sağlık ve eğitim alanlarında olanakların yetersiz kaldığı Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi Amerikalı misyonerler için uygun çalışma alanlarından olmuştur. Misyonerler bölgede yoğun olarak Ermeniler üzerinde faaliyetlerini sürdürseler de onlarla bir arada yaşayan Türklerin bu değişimden etkileneceğini bilmekteydiler. Aralarında kadın misyonerlerin de bulunması onların kadınların ve genç kızların arasına rahatça girmelerini sağlamıştır. Sağlık başta olmak üzere toplumun en fazla ihtiyaç duyduğu alanlardaki boşluğu misyonerlerin doldurması onlara olan güveni artırdığı gibi zamanla sempati duyulmasına da yol açmıştır. Yola çıkış gayeleri Protestanlığı yaymak

²⁴ Hasan Tahsin Fendoğlu, Amerika Birleşik Devletleri'nin Misyonerleri ve Osmanlı Devleti, *Belleten*, Cilt: 68, Sayı: 252. Türk Tarih Kurumu, 2004, s.5.

²⁵ Yetkiner, a.g.m., s. 144-145.

²⁶ Yetkiner, a.g.m., s. 145.

olan misyonerler bu amaca hizmet edecek en önemli aracın eğitim olduğunu kavramışlardır. Bazı dinsel kitapları yayınlamak, basımevi kurmak, Anadolu'da gezi programları yapmak için gerekli izinlere başvuruda bulunan misyonerler kendilerinin de ifade ettiği gibi daima hoşgörü ile karşılanmışlardır. Keşif gezilerinin ardından çalışmalarına başlayan misyonerler kilise ve kahvehanelerde vaazlar vererek, ev ziyaretlerinde bulunarak propagandalarını yapmaya başlamışlardır. Bunların dışında kurdukları sağlık ocakları ve çeşitli sağlık kuruluşları vasıtasıyla hem Müslüman hem Hıristiyan halka doğrudan iletişime geçme fırsatı elde etmişlerdir. Sağlık olanaklarından faydalanmak için misyonerlerle doğrudan temasa geçen Müslümanlara Hıristiyanlığı tanıtarak bir yandan da onları tanımaya çalışmışlardır.²⁷ Eğitimi en önemli araçları olarak belirleyen misyonerler için bu bağlamdaki temel kuruluş ise okullardır. Öyle ki Amerikan misyoner okulları imparatorluğun son yüzyıldaki eğitiminde en aktif unsur olmuştur.²⁸

Suriye bölgesinde en erken misyonerlik çalışmaları XVI. yüzyılda Katolik Fransa'nın himayesindeki Cizvit misyonerler tarafından yürütülmüş fakat bu çalışmalarla yeterince başarı sağlanamamıştır. Aralıklarla devam eden misyonerlik faaliyetleri 1810'da Amerikan Board'ın kurulmasıyla teşkilatlı ve sistematik bir yapıda devam etmiştir. İlk misyonerlerden Parsons 16 Ocak 1821'de Kudüs'e gitmiş böylece Suriye civarına giden ilk öncü misyonerlerden biri olmuştur. Fakat Suriye misyonunun kurucularından olan Parsons ve Fisk uzun süren çalışmalarda bulunamamışlardır. Parsons'un ölümünden sonra Pliny Fisk ve Dr. Jonas King 1823 yılında Kudüs'e gönderildiler.²⁹ 10 Temmuz'da Beyrut'a gelmişler, Dr. King yazı Deir el Kamr (Deyr'ül Kamer)'da geçirirken Fisk Auntura'da (Auntoura) Jesuit College'in inşası ile meşgul olmuştur.³⁰ Dr. King Pliny Fisk ile birlikte Beyrut, Yafa, İskenderiye, Trablus ve Kudüs gibi önemli merkezleri dolaşarak hem bölge halkının kimlikleriyle ilgili hem de bölgenin coğrafi özellikleriyle ilgili bilgi edinmişlerdir. Bu bilgiler ışığında da sondaj çalışmalarında bulunmuşlardır.³¹ Bölgeye daha önce giden Dr. King, Parsons ve Fisk gibi misyonerlerin ön çalışmaları daha sonra gidecek olan misyonerler için çok önemli veriler sağlamış adeta çalışmalarında rehber olmuştur.

16 Kasım 1823'te Beyrut'a ulaşan ve bölgeye ilk geldiklerinde Katoliklerin tepkileriyle karşılaşan Goodell ve Bird İngiliz konsoloslarının desteği sayesinde bu engelleri aşarak çalışmalarına başlamışlardır.³² Onlar bu misyon bölgesi ile ilgili olarak 6 Aralık 1824'te şunları ifade etmişlerdir: “ *Mr. King'in Arapça eğitimci bizim şirketimizde kadınların çalışmasına yürekte gülüyordu. O herhangi birinin onun evine gitmesi ve karısıyla konuşması gerekirse kendisinin konuşmaması gerektiğini söyledi. İngiliz kadınların bazı şeyleri anladığını Arap kadınların hiçbir şey anlamadığını ifade etti. Bir kadının yemek yerken, yürürken ya da kocası ile birlikte asla görülmemesi bu ülkenin bir geleneğidir. Kadın dışarda yürüdüğü zaman kendini büyük beyaz bir çarşafı sarmalıdır ve*

²⁷ Seçil Karal Akgün, Amerikalı Misyonerlerin Anadolu'ya Bakışları, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM), S. 3, s.5-6.

²⁸ Fendoğlu, a.g.m., s.2.

²⁹ Işık, a.g.m., s.169-170.

³⁰ Henry Harris Jessup, The Women of the Arabs, (Edited by C.S. Robinson and Isaac Riley), 2005, New York: Dodd & Mead, 1873, s.22.

³¹ Işık, a.g.m., s.170.

³² Işık, a.g.m., s.171.

*bir hayalete benzer, evde ona partneri (eşi) tarafından bir köle gibi muamele edilir. Gerçekte kadınlar o kadar önemsiz olarak düşünülür ki bir adama karısının nasıl olduğunu sormak bu ülkenin sosyal ilişkisinde hiçbir yeri olmayan bir sorudur.*³³ Gözlemledikleri hemen her şeyi rapor eden misyonerler yerel halkın yaşam biçimi hakkında da bazı ifadelerde bulunmuşlardır. Amerikan misyonerlerinin tutmuş oldukları günlükler, yıllık raporlar ve birtakım kayıtlar konuyla ilgili olarak her dönemde önemli veriler sağlasa da bazen abartılı ifadelerin de bulunduğu bu raporların tam olarak nesnel olmadığı anlaşılmaktadır.

Mr. Goodell ve Mr. Bird'ün kendileri gibi eşleri de bölgede aktif olarak faaliyetlere katılmış özellikle kadınların eğitiminde çok önemli rol oynamışlardır. Yaptıkları ev ziyaretlerinde kadınlarla İncil ve Hz. İsa'nın öğretileri, kurtuluşun yolunun Hıristiyanlık olduğu, özgürlük, modern yaşam tarzı ve kızların eğitimi gibi konularda sohbetler yapmışlar ve toplumun en önemli rollerini üstlenen kadınları etkilemeyi başarmışlardır. Mrs. Bird'ün ve ailesinin bölgedeki faaliyetleri ile ilgili olarak kendisinin, kocasının ve kızının Deir-el Kamr (Deyrül Kamer) ve Abeih'teki insanların ilgisine kendilerini adadıkları ve bunu ara sıra kadınlar arasına yaptıkları ziyaretler ve Mr. Bird'ün daha sık ve düzenli olarak Lübnan'ın diğer kısımlarına yaptığı ziyaretler ile gerçekleştirdikleri kendi belgelerinde belirtilmektedir. Mrs. Bird insanları evlerinde ziyaret etmiş ve onların fiziksel rahatsızlıkları, meslekleri, çocuklarının bakımı ve eğitimi, dikiş nakış işleri, ev işleri, kilise, Pazar Okulları ve dua meclisleri gibi küçük ya da büyük tüm çalışmalarını benimsemiştir. Ailenin *"The Birds Nets"* diye adlandırdıkları mutlu bir evleri vardı. Bu ailenin hizmetlilerinin eğitimi ve öğretimi misyonerlik çalışmalarının önemli bir parçası olarak düşünülmüştür. Mrs. Bird ile yaşayan görevli kızlar bir misyon yatılı okulunda eğitim gören kızlardan ilgi görüyordu. Böyle bir hayat için Sarah Bird'ün kişisel bilgilerinin bulunduğu belgede *"Suriye'deki pek çok kişi tarafından hâlâ sevgiyle hatırlanan değerli bir anıdır"* şeklindeki ifade bulunmaktadır.³⁴

Çalışmalarına hızla devam eden Dr. Goodell 24 Ocak 1825 tarihinde bazı yetişkin kadınların katılımları çok düzensiz olsa da Mrs. Bird ya da Mrs. Goodell'den eğitim almak için geldiklerini, Arapça kitaplar olmadan çok büyük dezavantajlarının olduğunu ve arkadaşlarının onların çabalarını küçümsediklerini ifade etmiştir. Fakat Goodell'in belirttiğine göre kadınlar bazı ilerlemeler kaydetmiştir. *"İki hafta önce alfabeden tek bir harf bilmeyen biri şimdilerde İncil'den bir dize okuyabilir"* şeklinde bu ilerlemeyi raporunda belirtmiştir. 1 Temmuz 1825 tarihine gelindiğinde Goodell ve Bird Suriye'deki misyon okullarında okumayı öğrenen ilk kız öğrencilerden söz etmektedirler. *"Bizim okullarımız ikisi hariç tamamı erkek olan 80 ila 90 öğrenci içerir. Muhtemelen on beş yaşında olan birisi öğretmenin karısıdır ve diğeri on yaşından küçük bir kızdır. Bu öğretmen birkaç yıl önce ölen Tannûs el Haddad'dı, ona Beyrut Kilisesi'nin yardımcı papazlığı boyunca uzun yıllar tüm sınıflar ve mezhepler tarafından sevgi ve saygı duyuldu, eşi Beshara hâlâ ilginç bir aile ile yaşamaktadır"* şeklindeki yazısıyla bölgede başlayan eğitim sürecini aktarmıştır. Bölgedeki misyonerler eğitim dolayısıyla da okullar aracılığıyla pek çok bölgeye ulaşarak gün geçtikçe öğrenci sayılarını artırmışlardır. Açtıkları eğitim kurumları ister büyük ister küçük olsun hem kız hem erkek

³³ Henry Harris Jessup, *The Women of the Arabs*, s.23.

³⁴ American Board Memorial Book, *Memorial Records for Sarah F. G. Bird*, DLIR.

öğrencileri kendilerine yaklaştırmayı başarmışlardır. Amerika tarafından bölgeye gönderilip 1820'lerde çalışmalarına başlayan misyonerlerin kendi sayılarında da önemli bir artış olmuştur. 1840'lı yıllara gelindiğinde bölgede ACBFM'a bağlı misyonerlerin sayısının 60 civarında olduğu bilinmektedir.³⁵ Neredeyse tüm misyon merkezlerinde olduğu gibi Suriye misyonunda da Protestan misyonerleri Osmanlı Devleti'nden çok diğer Hıristiyan cemaatlerin tepkileriyle karşılaşmışlardır. Ancak İngiliz diplomasisi ve Amerikan misyonerlerin gayretleri sayesinde Protestanlığın bölgede tutunmasını sağlamışlardır.³⁶ Kendini Osmanlı'daki Protestanların hamisi olarak gören İngiltere Osmanlı Devleti'nin Protestanlara millet statüsü vermesi konusunda ısrar ederek Protestan misyonerleri fazlaca desteklemiştir. Bab-ı Âli üzerindeki şiddetli baskılar ve İngiliz elçisi Stratford Canning'in girişimleri neticesinde 15 Kasım 1847 tarihinde Abdülmecid tarafından Protestanlara millet statüsü verilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Protestanlar gelecekte Sublime Porte (Bâb-ı Âli) ile ilişkilerini yürütecek olan bir vekil seçmişlerdir.³⁷ Protestanların millet statüsünü elde etmeleri diğer bölgelerde olduğu gibi Suriye ve civarında da çok sayıda taraftar bulmalarına yol açmıştır.

Misyonerlerin en sık kullandıkları kurum olan okulların kendileri tarafından açıklanan amacı Osmanlı Devleti'nin Müslüman ve Hıristiyan halkı arasında bir kaynaşma sağlamaktır. Fakat Amerikan Board'a bağlı misyonerlerin çalışmalarına bakıldığında bunun zıttı bir durum ile karşılaşılmaktadır. Osmanlı'da yürütülen eğitim faaliyetleri neticesinde farklı etnik kökene sahip topluluklar arasına ayrılık tohumlarının ekildiği görülmüştür. Dolayısıyla misyonerlerin eğitim kurumlarının asıl amacının okullar aracılığıyla Protestan kiliseleri ve onun etrafında Protestan cemaati oluşturmak olduğu anlaşılmaktadır. Suriye misyonunda görev yapan Amerikalı misyoner Dr. Gregory Vartabet de okulların misyonerler için taşıdığı önemden bahsederken bunun Suriye'nin yeniden doğuşunda önemli bir vasıta olacağını belirtmiştir.³⁸

Suriye'deki çalışmalarına misyoner eşleri olan kadınlarla başlayan Protestan misyonerler yerli kadın ve kızlarla devam etmişlerdir. Buradaki hedefleri çocuklara özellikle de kız çocuklarına ulaşmaktır. Bu yolda okullaşma ve kız okullarının açılması büyük önem arz etmektedir.³⁹ Misyonerlerin eğitim kurumlarında çoğunlukla ilkokullarda karma eğitim olsa da eğitim seviyesi yükseldikçe erkek ve kız okulları şeklinde bir ayrıma gidildiği görülmektedir. Öncelikli olarak çocukların okuma yazma öğrenmesini sağlayacak olan ilkokulları ardından da yetişkinlere okuma yazmayı öğretecek Pazar Okulları'nı (Sunday Schools) açmakla işe başlamışlardır.⁴⁰ Onlar için ilkokul eğitimi çocukların üzerinde Hıristiyan nüfuzunun yerleşmesi açısından önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca okullar sayesinde çocuklarla yüz yüze iletişime geçerek ulaşılması güç ortamlara ulaşabilmişlerdir.⁴¹ İlköğretim düzeyindeki eğitim kurumlarından sonra daha üst düzey eğitim için ortaöğretim kurumları açmışlardır. Bu seviyede ruhban okulları ve orta dereceli laik eğitim kurumları

³⁵ Kocabaşoğlu, a.g.e., s.32.

³⁶ İlber Ortaylı, İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, İstanbul, 2006, s.115.

³⁷ Çağrı Erhan, "Ottoman Official Attitudes Towards American Missionaries", The Turkish Yearbook of International Relations (Milletlerarası Münasebetler Türk Yıllığı) Sayı 30, 2000, s.200.

³⁸ Gülbadi Alan, Amerikan Board Okullarında Yürütülen Misyonerlik Faaliyetleri, Journal of Islamic Research, 2007; 20(4), s.465.

³⁹ Işık, a.g.m., s.173-174.

⁴⁰ Alan, a.g.m., s.466.

⁴¹ Işık, a.g.m., s.174.

olmak üzere iki ayrı alanda birden eğitim çalışmaları sürdürülmüştür. Son safhada ise misyonerler eğitim düzeyini bir seviye daha artırarak kolejler açmaya başlamışlardır. Açtıkları okullarda eğitim öğretim için gerekli araç gereçler konusunda cömert davranmışlardır. Onların kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri ile araç gereçler azınlık ve Müslüman okullarına göre üst seviyededir. ABD'nin bu okullar aracılığıyla Osmanlı Devleti'nde kendi amacına hizmet edecek özgüveni ve eğitim seviyesi yüksek bir toplum oluşturmayı hedeflediği bilinmektedir.⁴²

Kolejler konusunda ilk adımı atan Suriye misyonu olmuş ve Beyrut'ta 1824 yılında Beyrut Protestan Koleji (Beirut Protestant College) açılmıştır. Bu kolej, Osmanlı Devleti'nde açılan ilk Amerikan okulu olması hasebiyle önem taşımaktadır. Beyrut Protestan koleji hem tabii ilimler hem de tıp alanında eğitim vermekteydi. Ancak kolejin tıp alanında verdiği diplomaya devlet tarafından itibar edilmezdi.⁴³ Başlarda Bayan Goodell ve Bayan Bird'ün evlerinde kadınlara birkaç saat İncil okuma ve öğretmesiyle başlayan kadınlara yönelik faaliyetler bu iki kadın misyonerin ihtiyaç sahibi ailelerin çocukları için 28 Temmuz 1824'te Beyrut'ta bir okul açmalarıyla devam etmiş, 7 öğrenci ile eğitime başlayan okulun öğrenci sayısı ilk yılın sonunda 90'a çıkmıştı. Okullaşma yolunda hızla çalışmalarına devam eden misyonerler 1826 yılında Beyrut ve civarında toplam beş okul açmışlardır ve bu okullardan ikisi kız okuludur. Bu yılda okullarındaki toplam öğrenci sayısı ise 300'dür.⁴⁴ 1827'de Beyrut ve çevresinde 600 öğrenci ile 13 misyoner okulu mevcuttur.⁴⁵ 1835'te Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk kez kız okulu olarak büyük bir bina misyonerler tarafından inşa edilmiştir. Bu okul Mrs. Sarah Lanman tarafından yönetilmiştir. Sarah Lanman bazen Tanrı'nın onu Suriye'nin kadın karakteri üzerine etki etsin diye kendisini buraya gönderdiğini ifade etmiştir.⁴⁶ Okul açma konusunda çalışmalarına devam eden misyonerler Kudüs'te sadece Müslüman kızlara yönelik bir misyoner okulu daha açtılar. Bu okul 1850'de eşi gibi bir misyoner olan Mrs. Whiting tarafından açılmıştır. Bu tarihten itibaren Suriye ve civarında açılan kız okullarının sayısı artmıştır. Bu dönemki okullaşma çalışmalarında 1856 İslahat Fermanı'nın azınlıklara ve gayrimüslimlere sağladığı hakların etkisi açıktır. 1860'lara gelindiğinde yalnızca Lübnan'da 33 misyoner okulunun varlığı bilinmektedir. 1862'de Beyrut'ta açılan Kadın Seminer Okulu ve 1864'te kurulan Suriye İncil Koleji de aktif misyonerlik faaliyetlerinin birer sonucu olmuştur.⁴⁷ İmparatorluğun birçok kısmında misyoner kiliseleri ve istasyonlarıyla birlikte misyoner okullarının da kurulduğu bilinmektedir. Fakat Osmanlı Devleti'nde açılan birçok misyoner okulu ruhsatsız olarak eğitim öğretimine devam etmiştir.⁴⁸

4.Suriye Protestan Koleji ve George E. Post ile Eşi Sarah R. Post'un Suriye'ye Gelişleri

⁴² Alan, a.g.m., s.466.

⁴³ İlber Ortaylı, Osmanlı İmparatorluğu'nda Amerikan Okulları Üzerine Bazı Gözlemler, Amme İdaresi Dergisi, Cilt: 14, S.3, 1981, s.88.

⁴⁴ Işık, a.g.m., s.174.

⁴⁵ Erhan, a.g.m., s.196.

⁴⁶ Ellen L. Fleischmann, "Our Moslem Sister: Women of Greater Syria in the eyes of American Protestant Missionary Women" Islam and Christian-Muslim Relations, Vol. 9, No. 3,1998, s.413.

⁴⁷ Işık, a.g.m., s.174-175.

⁴⁸ Ortaylı, a.g.m.,s.88.

Amerika tarafından 1866'da Beyrut'ta Syria Protestant College adı altında açılan kolej XX. yüzyılda Beirut American University adını aldı. Kolejdeki eğitim dili Arapça idi ve bölgedeki insanlar sosyal bilimlerin yanında tıp ve eczacılık eğitimi alma şansına sahipti. Küçük yerel engelleri bir kenara bırakan Beyrut Koleji başkentten herhangi bir tepki çekmemiştir.⁴⁹

Günümüzde de eğitim vermeye devam eden Suriye Protestan Koleji 1866 sonbaharında Beyrut'ta açılmış bir kolejidir. Kolej ilk yıl bir hazırlık sınıfı oluşturdu ve bu ilk sınıf öğrencileri 1870'te mezun oldu. Sağlık Bölümü (Medical Department) organize edildi ve 1867'de açıldı. Sağlık servisinden ilk sınıf ise 1871 yılında mezun oldu. Hazırlık Bölümü (Preparatory Department) 1871'de başlamıştı fakat 1880'e kadar tam olarak organize edilmedi. Ticaret Okulu (School of Commerce) ise Ekim 1900'de açıldı. Kolej Beyrut şehrinin Akdeniz açıklarında ve uzun Lübnan Dağları sırasının olduğu hoş bir alanda Râs Beirut'ta konumlanmaktadır. Kolej enstitünün kalacak yer için on dört bina diktiği yaklaşık 40 akrelik bir alanı içerir. Bunlardan College Hall ve Medical Hall 1873 sonbaharında meskun olmuş, diğerleri bu zamandan itibaren çeşitli tarihlerde inşa edilmiştir.⁵⁰

Kolejin ilk yılları boyunca Arapça tüm bölümlerin eğitim dili olmuştur. Bu daha sonra İngilizce olarak değişmiştir. Yüksekokul (Collegiate Department)'daki 1880 sınıfları ve Sağlık Bölümü'ndeki 1887 sınıfları ilk olarak ortalama bu dil vasıtasıyla eğitim gördü. Suriye Protestan Koleji toplam yedi bölüme sahipti. Hazırlık Bölümü özellikle İngilizce'yi kullanmada ilk eğitimi vermek için ve öğrencileri diğer bölümlerdeki çalışmaların daha yüksek derslerine hazırlamak için dizayn edilmişti. Yüksekokul dilde ve edebiyatta, bilim, tarih ve felsefede Bachelor of Arts derecesine yol açan liberal bir eğitim sunardı. Ticaret Okulu, öğrencileri çeşitli ticari işletme hatlarının herhangi birine giriş için uygun hâle getirmeyi ve Bachelor of Commerce derecesini vermeyi amaçlamaktadır. Tıp ve Eczacılık Okulu (School of Medicine and Pharmacy) tıp ve eczacılıkta çalışmanın tüm profesyonel derslerini sunar ve tıp doktoru ve eczacılık ustası derecelerini vermektedir. Maria De Witt Jesup Hospitals ile bağlantılı olan Hemşire Eğitim Okulu (Nurses Training School), genç kadınları hemşirelik işi için hazırlamaktadır. School of Biblical Archaeology and Philology (İncil Arkeoloji ve Filoloji Okulu), yurtdışından gelen ileri düzeydeki araştırmacıları araştırmaya teşvik etmek için dizayn edilmiştir. Güz dönemi giriş sınavları kolej yılının başladığı gün yapılır. Eğitim- öğretim yılı temmuz ayının ikinci çarşambasında sonlanır. Eğitim- öğretim iki döneme bölünmekte ve ilk dönem şubatın üçüncü perşembesinde sonlanırken ikinci dönem takip eden cumartesi başlar. Eğitim yılı boyunca üç düzenli tatil vardır. 24 Aralık- 2 Ocak tarihlerini kapsayan yılbaşı tatili on gündür. Bir diğer tatil ilk dönem ile ikinci dönem arasındaki iki günlük bir aradır. On iki günlük Paskalya Bayramı tatili ise Paskalya'dan önceki Çarşamba günü başlar bundan sonraki ikinci pazartesi gününde sonlanır. Yaz tatili boyunca öğrencilerin kolejde kalmasına izin verilmemektedir. Hazırlık Bölümü dışındaki herhangi bir bölüme girmek için adaylar 10 şilin (eski İngiliz gümüş parası) giriş sınavı ücreti ödemek durumundadır. Eğer aday herhangi bir bölüme girerse bu ücret iade edilir aksi takdirde geri verilmez. Çamaşırhane ile ilgili masraflar, yatak, ders kitabı satın alma ve bütün diğer kişisel masraflar

⁴⁹ Erhan, a.g.m., s.203.

⁵⁰ Catalog of The Syrian Protestant College, Beirut Syria, 40th Year, 1905-1906, American Mission Press, Beirut Syria, 1906,s.7.

öğrencinin kontrolündedir. Tıp, eczacılık ve ticaret bölümlerinde okul ücreti 10 £, yüksekokul ve hazırlık bölümünde 6 £'tur.

Suriye Protestan Koleji (Syrian Protestant College), Robert Koleji (Robert College), Merkezi Türkiye Koleji (Central Turkey College), Anadolu Koleji (Anatolia College), Fırat Koleji (Euphrates College), Uluslararası Kolej (International College), Assiut Eğitim Koleji (Asyüt Training College) ve St. Paul Üniversitesi Enstitüsü (St. Paul's Collegiate Institute) mezunları tıp, eczacılık ve ticaret departmanlarına 6 £ karşılığında alınır. Suriye Protestan Koleji'nin okul ücretinin yarısı önceden yani giriş zamanında, geri kalanı ise yıl ortasında şubat ayında ödenmektedir. Koleje geç giren öğrenciler yıl boyunca tam bir okul ücreti ödemekle yükümlüdürler. Yemeklerin fiyatı 12 £ ila 25 £ arasında değişirken özel odaların fiyatları 3 £ ila 7 £ arasında değişiklik göstermektedir. Kolej yetkililerinin uygun görmesi durumunda iki ya da daha fazla öğrenci aynı odayı paylaşabilirdi. Bir öğrencinin herhangi bir sebepten dolayı ayrılması durumunda yıl sonundan önce yemek için fazla ödenmiş miktar iade edilir fakat okul ücretinin ve oda kiralarının hiçbir kısmı iade edilmemektedir. Kalan her öğrenciye hasır ya da tel bir döşek ile demir bir karyola ve bir elbise dolabı verilmektedir. Diğer tüm ihtiyaçlarını öğrenci tedarik etmeli, ders kitaplarının parasını önceden ödemeye ve çamaşırhaneye ilgili düzenlemelerini yapmaya hazır olmalıdır.⁵¹ Suriye Protestan Koleji kuruluşunda farklı bölümler için farklı ücretler belirlemiş ayrıca okul harcı, kalacak yer, yeme- içme gibi konularda da mali bir düzenleme yapmıştır. Bunun dışında özel durumlarda ödenen ücretlerle ilgili de bazı bilgiler vardır. Örneğin öğrencinin derslerin başlangıcından önce herhangi bir nedenden dolayı ayrılması durumunda kolej o ders için yükümlü olunan ücreti geri öder. Kırılan, yıpranan ya da kaybolan araç- gereçlerin alınması, öğrenciler tarafından kullanılan anahtarlar, mobilyalar ve benzeri materyallerin alınması için ödenen ücret ise depozitodur ve öğrenciler koleje döndükleri zaman araç-gereçlerin durumuna göre geri ödenmektedir.⁵²

Kolejin dili tüm bölümlerde İngilizce olmuştur. Öğrenciler zengin edebi, bilimsel ve felsefi çalışmalara erişim elde ederek modern zamanların en büyük dillerinden biri ile böylece aşına olurlar. Aynı zamanda öğrenciler son keşiflerle teması sürdürmek konusunda iyidirler ki; bu tıpta ve diğer tüm bilim dallarında çalışmak için önemli bir noktadır. İngilizce konuşan tüm Arapça konuşan hazırlık, ticaret ve yüksekokul öğrencileri için Arapça dil eğitiminde ayrıntılı dersler vardır. Ayrıca hazırlık ve ticaret bölümünde 3 yüksekokulda 3 buçuk yıllık Fransızca dersleri vardı. Koleje girenler ve Fransızca yerine bu dilde çalışmayı seçenler için Fransızca dersleri kadar Türkçe dersi de vardı.⁵³

Suriye Protestan Koleji sağlıklı ve hoş görünümlü bir çevrede kurulmuş buna bağlı olarak öğrencilerin genel sağlık durumlarında büyük problemler yaşanmamıştır. Kolejde dinî egzersizler sabah ve akşam vaazları olmak üzere günlük olarak sürdürülmektedir ve her Pazar kilise hizmeti vardır. Bunun dışında öğleden sonra çeşitli profesör ve eğitimcilerin nezdinde Bible School vardır. Tıp ve eczacılık öğrencileri dışındaki tüm öğrenciler bu hizmetlere katılmak zorundadır. Tıp ve eczacılık öğrencileri yalnızca akşam vaazlarına ve pazar sabahı kilise servisine katılmak zorundadırlar. Hazırlık ve yüksekokulda

⁵¹ Catalog of The Syrian Protestant College, s.7-10.

⁵² Catalog of The Syrian Protestant College, s.11.

⁵³ Catalog of The Syrian Protestant College, s.12.

İncil çalışmak için hafta boyunca düzenli dersler vardır. Haftalık vaaz toplantılar, pazar okumaları ve İncil çalışmak için seçmeli dersler College Young Men's Christian Association bünyesinde gerçekleştirilmektedir.⁵⁴

Eğitimi farklı binalarda sürdüren kolejin bu binalara sık sık önemli misyonerlerin ismini verdiği görülmektedir. Bölgeye ilk giden misyonerlerden Pliny Fisk'in hazırlık bölümü öğrencilerine kalacak yer için bir yurt binası olarak tasarlanan binaya adının verilmesi bu duruma örnek teşkil etmektedir. Aynı şekilde George Edward Post'un ismi de yapışkan kireçtaşından yapılmış güzel bir yapı olan bir bilim binasına 'George E. Post Science Hall' şeklinde verilmiştir. Bu bina jeoloji, mineraloji, arkeoloji, zooloji ve botanik müzeleri ve İncil müzesi için ferah, iyi ışıklandırılmış odalara, bu departmanlar için çalışma odalarına, 3.5 beygir gücünde bir motor, bir dinamo, akümülatörler içeren bir X-ray odasına, bir kimya konferans salonuna, bir fizik konferans salonu ve laboratuvarına, birer histoloji ve zooloji laboratuvarına sahiptir. Bundan başka Morris K. Jesup, Daniel Bliss, gibi önemli misyonerlerin isimleri de bazı binalara verilmiştir. Kolej arkeoloji müzesi, jeoloji müzesi, zooloji müzesi ve botanik müzesi gibi daha pek çok müzeye sahiptir. Suriye Amerikan Koleji'nin College Hall'de geniş bir yaşam alanına sahip olan kütüphanesi yaklaşık 20.000 cilt (kitap) içermektedir. Kitaplar çoğunlukla İngilizce ve diğer Avrupa dillerinde olmakla birlikte Arapça ve Türkçe 1000'den fazla kitap da vardır. Kütüphane günlük olarak ortalama yedi saat ve haftada 6 akşam açıktır.⁵⁵

Eğitim- öğretim hayatına önemli misyonerleri de dâhil ederek devam eden koleje 1867 yılında dönemin önemli cerrahlarından olan George Edward Post'un cerrahi profesörü olarak atanması kolej için önemli bir dönüm noktası olmuştur. New York'un seçkin hekimlerinden Dr. Alfred Charles Post'un oğlu olan George Edward Post 17 Aralık 1837'de New York'ta doğmuştu. Babası Alfred Charles ve amcası Wright Post gibi o da tıp ve botanik bilimine önemli katkılarda bulundu. G. E. Post hem bir misyoner, hem bir öğretmen ve botanist aynı zamanda da cerrah olarak görev yaptı. Mr. Post'un yaşamını çocukluk dönemi, eğitimsel hazırlık dönemi ve yabancı sahalardaki hizmet dönemi olmak üzere üç döneme ayırmak mümkündür.⁵⁶ O eğitimini erken dönemlerde tamamlamış 1854'te BA, 1857'de MA ve 1860'ta MD dereceleri ile New York Üniversitesi'nden mezun olmuştur. Tıp eğitiminin bir parçası olarak botanik eğitimi de alan Post, sürekli olarak bitki toplamaya ve her nerede olursa olsun botanikle ilgili çalışmalar yapmaya devam etmiştir.⁵⁷ Aynı anda hem Union Seminary'deki ilahiyat eğitimini hem de University Medical College'deki tıp çalışmasını sürdürmüştür. 1860 yılında ikinci tahsilini tamamlasa da Fourt Presbytery of New York tarafından 1861'e kadar atanmamıştır. Nisan 1861'de Union Theological Seminary of the Presbyterian'dan mezun olan ve ilahiyat diploması alan George Post Presbyterian Kilisesi'ne vaiz olmuş, 1861-1863 yıllarında İç Savaş boyunca New York Volunteers 15. Alay'ın vaizliğini yapmıştır. Savaş Post'un misyonerlik sahasına gitmesine engel olmuş ve o bir süre vaiz ve cerrah olarak hizmet vermek durumunda kalmıştır. Post'un bu görevine 6 Şubat 1863'te

⁵⁴ Catalog of The Syrian Protestant College, s.13.

⁵⁵ Catalog of The Syrian Protestant College, s.13-17.

⁵⁶ The Missionary Review of the World, V.32, pt.2, 1909, s.896.

⁵⁷ American Board Memorial Book, Memorial records for George Edward Post.

onurlu bir şekilde son verildi.⁵⁸ Onun bundan sonraki yaşamı toplumla ilgili görevler üstlenerek devam edecekti. Bu sırada Post Baltimore College of Dentistry’de derecesini tamamladı ve doktorayı kazandı. 17 Eylül 1863 tarihinde Robert ve Frances Read’ın kızları olan Sarah Read ile evlendi. Sarah Read 26 Ekim 1839’da Washington’da doğmuştu. Eşi gibi bir misyoner olan Mrs. Post çok sakin ve doğal bir Hıristiyan görünümündeydi. Sarah Post’un rol model bir anne ve eş olduğu, meslektaşları tarafından fazlaca sevilip ve kendisine saygı duyulduğu belirtilmektedir.⁵⁹ Sarah Post’un bu yapısı ona misyonerlik çalışmalarında olumlu etki etmiştir.

Mr. Post meslektaşlarının yaptığı gibi Yakın Doğu ile ilk temasını misyonerlik sahası vasıtasıyla yapmıştır. Seçkin bir cerrahın oğlu olan ve uzun yıllar boyunca University Medical College of New York’ta cerrahi profesörü olarak görev yapan Post, görünüşe bakılırsa çocukluğundan beri misyoner olmayı planlamıştı.⁶⁰ Pek çok Amerikalı gibi Post ailesi de misyonerliğe karşı büyük bir ilgi duymaktaydı.⁶¹

31 Ekim 1863’te New York’tan American Board misyonerleri olarak yola çıkan çift 1863-1867 yılları arasında Suriye Trablus’ta görev yaptı. 1867 yılında Beyrut’a gelen Mr. ve Mrs. Post 1911’e kadar buradaki çalışmalarına devam edecekti. 6 Şubat 1863’te vaizlik görevi sonlanan Mr. Post aynı yıl ABCFM tarafından Suriye için bir misyoner olarak görevlendirilmişti. 1863 yılının Kasım ayında görevinin başına geçti. Post ailesinin ilk istasyonu Trablus’tur. Mr. Post burada tıp ve dişçilik alanlarında pratik yapmakla ve hatiplikle meşgul olurken eğitim de vermekteydi. Ayrıca burada Arapça çalışmaya başladı. Bulunduğu bölgede botanikle ilgili çalışmalarına büyük ölçüde devam eden George Post Keseb, Hama ve Humus gibi yerlere seyahatler yapmıştır. Bir süre sonra akıcı bir şekilde Arapça yazmaya ve konuşmaya başlamıştır. 28 Kasım 1863’te American Board tarafından Suriye’ye tıbbi misyoner olarak gönderilen Dr. Post Beyrut’ta “Suriye Protestan Koleji” kurulduğu zaman “Surgery and Diseases of the Eye and Ear”ın başkanlığı için olan daveti kabul etmiş ve bu tarihten itibaren pozisyonunu devam ettirmiştir. Böylece 24 yaşındayken profesyonel kariyerine başlamıştır ve yaklaşık elli yıl boyunca insanların iyileşmesine yardım etmiştir.⁶² Arapça’da yeterli olduğu dört yıllık bir hizmetten sonra Post’un sağlık durumu kötüleşti ve Amerika’ya döndü. Kasım 1867’de S.P.C’de cerrahi başkanlığına (Chair of Surgery) aday oldu fakat onun American Board’dan ayrılması 17 Ocak 1868’e kadar sağlanamadı. Dr. Post yeni atamayı hızla kabul etti ve bu yılın geri kalanını çalışmasına adanmıştı. 30 Kasım’da Beyrut’a gitmek için yola çıkan ve 1867’de Suriye Protestan Koleji’ne cerrahi profesörü olarak atanan George Post daha sonra kolejin başkanlığını da yaptı.

George Edward Post’un da görev yaptığı tıp bölümü öğrenci kabulü için minimum yaşı 18 olarak belirlemiştir. Öğrenciler fakülteye giriş hakkı kazanmak için bazı sınavlara tabii tutulmaktadır. Fransızca ve Türkçe’de olanlar hariç tüm sınavlar İngilizce olarak yürütülmektedir. Medical Hall (Tıp Binası) dersler ve gösteriler için iki amfi, iki okuma odası, bakteriyoloji ve

⁵⁸ The Post Family, by Marie Caroline de Trobriand Post, New York: Sterling Potter, 1905, s.153.

⁵⁹ American Board Memorial Book, Memorial records for Sarah E.R. Post.

⁶⁰ That they may have life: the story of the American University of Beirut, 1866-1941, Stephen B.L. Penrose, New York: Trustees of the American University of Beirut, 1941.

⁶¹ American University of Beirut, Natural History Museum, George Edward Post (1838-1909).

⁶² The Missionary Review of the World, V.32, pt.2, , s.896-897.

fizyoloji laboratuvarları, anatomi, cerrahi ve patoloji koleksiyonları için de odalar içerir. George E. Post Science Hall ise derslikler, laboratuvarlar ve doğa bilimleri müzelerini içerir. Dr. Post bu departmanda pazartesi ve perşembe günleri ameliyathanede görevlidir. Kolejin genel kütüphanesinin içinde bulunan tıp kütüphanesi 1600'den fazla cilt (kitap) içerir. Burada İngilizce ve Fransızca tıp sözlükleri, tıp biliminin çeşitli dallarındaki en iyi ve en yeni çalışmalar bulunmaktadır. George Post'un görev yaptığı dal olan ameliyathane (Surgery) eğitimi iki yıl tıp dersleri ve demonstrasyon ile birlikte Da Costa's Text-Book of Surgery adlı ders kitabına dayanmaktadır. Üst ve alt sınıflar kombine durumdadır. Buradaki klinik eğitimi üç çeşittir. Eğitim tüm medikal departmanında olduğu gibi genellikle ders kitaplarına dayanır. Her çalışmanın tamamlanmasında öğrenciler bir yazılı sınav yapılmaktadır. Birinci ve ikinci yıl en yüksek genel ortalamayla devam eden öğrenciye üstün başarı belgesi (takdirname) verilir. Başarılı bir şekilde tüm müfredatı tamamlayan, sözlü ve yazılı tüm fakülte sınavlarını ve ayrıca Beyrut'taki kolejde fakülte sınavlarından hemen sonra yapılan Imperial Commission sınavlarını geçen öğrenciler bir diploma ve Doctor of Medicine and Surgery (Cerrahi ve Tıp Doktoru) derecesini almaya hak kazanmıştır.

Beyrut'taki çalışmalarına cerrahi profesörlüğü, ilaç bilimi ve botanik ile başlayan Dr. Post Arapça'da hem bilimsel hem dinî konularda verimli bir yazar olmaya yatkındır.⁶³ Çeşitli eğitim dallarında aldığı tüm çalışmaları ve dereceleri misyonerlik çalışması için ona uygundu. Dr. Post için misyonerlik çalışması en az teoloji kadar cerrahi, dişçilik ve tıp bilgisinin de önemli olduğu bir alandı.⁶⁴ Misyoner olmanın yanında üretken bir yazar olan George Post 1871'de botanik, 1873'te cerrahi ve 1874'te ilaç bilimi üzerine çalışmalar yapmış ve ders kitapları oluşturmuştur. Ayrıca önemli bir botanik çalışması olan "The Flora of Syria and Palestine" isimli derleme için gerekli sabrı göstermiş ve 1884'te de bu çalışmayı tamamlamıştır. Botanığe olan büyük ilgisinden dolayı tıp alanındaki sorumluluklarıyla birlikte Suriye Protestan Koleji'nde botanik biliminin oluşmasına kendini adayan George Post İlaç Bilimi dersinin bitki numunelerine sahipti ve bir araştırma kaynağı olarak bitki koleksiyonu (Herbarium) oluşturmak istiyordu. Doğu Akdeniz bölgesinde bu amaçla bitkiler toplamaya başladı. Bu koleksiyon ona The Flora of Suria and Palestine çalışmasında yardımcı oldu. 'The Post Herbarium' Orta Doğu'daki en büyük ve en geniş çeşitliliğe sahip olan koleksiyondur. Botanikle yakından ilgilenen Dr. Post New York Torrey Botanical kulübünün bir üyesi idi. G. E. Post yüzlerce bitkiyi isimlendirerek botanik bilimine önemli katkılar yapmıştır. Onun tarafından tanımlanan türlerin çoğu Boissier Herbarium tarafından yayınlanmıştır.⁶⁵

Arapça'da kendini geliştiren Dr. Post'un ilk Arapça kitabı Vertebrate Animals (Omurgalı Hayvanlar) adlı bilimsel bir eser olmuştur. Diğer görevlerine rağmen Dr. Post 1873 yılından 1877'ye kadar Van Dyck Arabic Bible için bir Arabic Concordance (Arapça Dizin)'i yönetti. Yaklaşık aynı dönemde tıp okulu mezunları için de tıbbi bir dergi düzenledi.⁶⁶ Tıp alanındaki çalışmalarını sürdüren George Post'un babası da 1873'ten 1886'ya kadar Board'ın bir üyesiydi ve yıllarca tıp bölümüne maddi yardımda bulundu. Tıp alanında

⁶³ That they may have life: the story of the American University of Beirut, 1866-1941, Stephen B.L. Penrose, s.39.

⁶⁴ The Post Family, by Marie Caroline de Trobriand Post, s.153.

⁶⁵ American University of Beirut, Natural History Museum, George Edward Post (1838-1909).

⁶⁶ That they may have life: the story of the American University of Beirut, 1866-1941, Stephen B.L. Penrose, s.39-40.

döneminin en önemli isimlerinden olan Dr. Post tüm misyon sahasında gerçekleştirilenlerden daha büyük operasyonlar yaptı. Onun tıp ve cerrahi sahadaki yeteneği babasından ona geçmişti. Hastahane yaklaşık yarım yüzyıllık çalışmasının yanında tıp, bilim ve misyonerlik ile ilgili konularda çok sayıda çalışma ortaya koydu. Dr. Post bu çalışmalarını Avrupa ülkelerinden birçok rütbe ve madalya kazandı. The Red Eagle and Knights of Jerusalem of Germany, Othmaniye of Turkey, of the Ducal House of Saxony Post'un aldığı rütbelerden bazılarıdır. George Post bu kolejin dışında ayrıca Beyrut'taki Johannuet Hospital'in bir cerrahıydı. Bunun dışında Linnaean Society of London, Torrey Botanical Club and the Academy of Medicine of New York City ve Botanical Society of Edinburgh'un bir üyesi idi. "Flora of Syria, Palestine and Egypt"ın yanında "Text-Book of Mammalia", "Text-Book of Botany", Translation in Arabic of Butler's Physiology", "Text-Book of Surgery", "Text-Book of Materia Medica" ve "Dictionary of Bible" çalışmalarından bazılarıdır.⁶⁷

Cerrah botanist öğretmen ve misyoner olarak görev yapan George Post ilgilendiği farklı dallar sayesinde toplumun birçok kesiminden insanla iletişime geçmiştir. Bu onun misyonerlik çalışmalarını rahatça sürdürebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Suriye misyonunda Mr. ve Mrs. Post American Board'ın bölgeye gönderdiği önemli isimler arasındadır. Dr. Post'un birden fazla alanda çalışmasına karşılık eşi Sarah Post daha çekingen ve sakin bir yapıdadır. Sarah Post sağlığının iyi durumunda olmasının misyonerlik çalışmaları için kendisine verilmiş bir ödül olduğuna inanırdı. Ancak Suriye'nin iklimi onun sağlığını olumsuz yönde etkiledi. Ayrıca üç erkek çocuğunu kaybetmesi Sarah Post'u hayatı boyunca üzdü. Sarah'ın bunların dışında hepsi uzun ve faydalı birer kariyer sahibi olan üç çocuğu daha vardı: kocası ile birlikte bir süre boyunca Suriye Protestan Koleji ile ve daha sonra Amerikan Bible Society ile bağlantılı olan Alfreda (Mrs. Charles L. Carhart); uzun süre Robert Koleji'nde hekim olan Dr. Bertram V.D. Post ve Talas'ta, Konya'da ve yakın geçmişte de New York Long Island'da Misyoner Hastanesi'nde Dr. olan Wilfred M. Post.

Dindar bir yapıya sahip olan Mrs. Post kilise hizmetlerini yürütmeye istekliydi fakat halkla iletişim kurmak konusunda çekingen davranıyordu. Görünüşe göre o ne Sunday School'da eğitim verdi ne kadınların toplantılarını yürüttü ne de yüksek sesle dua etti. Ancak bununla birlikte Mrs. Post sık sık onu görmeye gelen ve sohbetlerde çokça din eğitimi verdiği pek çok Suriyeli tarafından sevilirdi.⁶⁸

Misyonerlik dışındaki çalışmalarını da aktif olarak sürdüren George Post 1894'ten 1901'e kadar iki cilt İncil sözlüğünü tercüme etti ve düzenledi. Koleje bağlantılı olduğu sürede müze müdürlüğü yaparak koleksiyonlar oluşturdu. Profesör olduktan sonra çok uzun yıllar vaaz vermeye devam eden Dr. Post Hıristiyan misyonerliğine önemli katkılar yaptı. Cerrah olarak çalışmaktan keyif alan Post çok yetenekli bir litotomist (taş çıkarma ameliyatı yapan cerrah)'ti. Edward Post tüm bunların yanında mimariyle de alakardı. Medical Hall ve Post Hall'ün inşasında ve dizayn edilmesinde üniversite Post'a minnettar olmuştu.⁶⁹ Haziran 1094'te George Post Beyrut'tan Lübnan'a kadar at bindiği esnada ciddi bir kaza geçirdi ve aniden bir trene çarptı. Motorun farı

⁶⁷ The Missionary Review of the World, s.896-898.

⁶⁸ American Board Memorial Book, Memorial records for Sarah E.R. Post.

⁶⁹ That they may have life: the story of the American University of Beirut, 1866-1941, Stephen B.L. Penrose, s.39-42.

ve sesi atı korkutmuştu. Post düştü ve kol bileği ile başında kesikler oluştu fakat tekrar eski görünümüne kavuştu. Dr. Post sultan tarafından Osmanlı devlet nişanı ile Almanya hükümeti tarafından da 'The Red Eagle' ile donatılmış bir isimdi. Suriye misyonunun önemli misyonerlerinden olan George Edward Post 29 Eylül 1909'da Lübnan'da öldü. Kocasının ölümünden iki yıl sonra doğdu yere, Amerika'ya giden Sarah Read Post 83 yaşına kadar orada yaşadı.⁷⁰ 22 Mayıs 1922 tarihinde Washington'da Sarah Post'un da ölümüyle bu çiftin misyonerlik hizmeti son bulmuş oluyordu.

SONUÇ

Birçok inanç sistemi misyonerlik çalışmalarında bulundularsa da en sistematik ve teşkilatlı olarak çalışanlar Hıristiyan misyonerleri olduğu için misyonerlik dendiğinde daha çok Hıristiyan misyonerliği akla gelir. Genelde Hıristiyan özeldir ise Protestan misyonerlerin amacı Hıristiyan olmayan dünya uluslarını Hıristiyanlaştırmak ve kendi mezhebine ilhak etmektir. Bu doğrultuda misyonerler Hıristiyan olmayan bölgelere ulaştıklarında Hz. İsa'nın öğretileri ve İncil'i anlatmakla işe başlamışlardır. Misyonerler hedeflerine giden yolda eğitim, sağlık ve sosyal yardımlaşma gibi üç temel aracı etkili bir biçimde kullanmışlardır. Bu bağlamda basın-yayın organları, okullar, yetimhaneler, ev okulları, sağlık kuruluşları ve hastaneler Protestan misyonerlerin çok sık kullandıkları araçlar olmuştur. Bir toplumun eğitim yoluyla tüm kimliğini değiştirebileceklerini kavrayan misyonerler okullaşma yoluna gitmişler ve bu sayede pek çok taraftar bulmuşlardır. Başlangıcı Ortaçağ'a dayanan misyonerlik faaliyetleri zaman zaman hız kazanıp zaman zaman yavaşlarsa da günümüze kadar devam etmiştir.

Osmanlı Devleti coğrafyasında ilk misyonerlik çalışmaları Ortaçağ dönemine rast gelse de misyonerlik en parlak dönemini XIX. yüzyılda yaşamıştır. Bu dönemde en aktif misyonerlik faaliyetleri ise Protestan misyonerler tarafından gerçekleştirilmiştir. 1810 yılında Boston eyaletinde kurulan Amerikan Board (ABCFM)'a bağlı misyonerler bu tarihten itibaren misyon bölgelerine giderek çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Amerikan Board'a bağlı olarak Osmanlı topraklarına gelen ilk Amerikalı misyonerler Pliny Fisk ve Levi Parsons'tur. Bu iki misyoner Ocak 1820'de İzmir'e ayak basmıştır. Board'ın gönderdiği ilk misyonerlerin bu seyahati bir keşif turu niteliğindedir. Bölgenin hem coğrafi hem kültürel açıdan bir taramasını yapan misyonerler edindikleri bilgiler ışığında çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Bölgeye gelen tüm diğer misyonerler gibi onlar da dil öğrenmenin önemini kavramışlar ve bölge halkıyla daha rahat iletişime geçmek için derhal dil eğitimine başlamışlardır. Fisk ve Parsons'tan sonra Dr. King, Isaac Bird ve William Goodell gibi misyonerler de Orta Doğu bölgesine gelerek ilk sondaj çalışmalarında bulunmuşlardır.

Orta Doğu özellikle Suriye, Lübnan ve Beyrut misyonerler için çok önemli çalışma sahalarındandır. Açtıkları okullara zamanla hem kız hem erkek öğrencileri çekmeyi başarmışlardır. Nitekim başlarda kızlarını misyoner okullarına göndermeye razı olmayan aileler zamanla tepki göstermekten vazgeçmişler ve kız çocuklarını da bu okullara göndermeye başlamışlardır. İlköğretimden yükseköğretime kadar her seviyede okul açan Amerikalı misyonerler bu okullar aracılığıyla toplumun yapısına etki etmiş ve onların yaşam tarzlarında bazı değişikliklere yol açmıştır. 1824'te Beyrut Protestan

⁷⁰ American Board Memorial Book, Memorial records for Sarah E.R. Post.

Koleji'nin açılmasıyla Suriye misyonunda da toplumla bağlantılar kurulmuş etkileşim başlamıştır. Ardından 1826'da Beyrut ve çevresinde ikisi kız okulu olmak üzere toplam beş misyoner okulu açılmıştır. Bu dönemde okullardaki öğrenci sayısı da altı yüze ulaşmıştır. Bundan sadece bir yıl sonra bölgedeki okul sayısı on üçe öğrenci sayısı da altı yüze çıkmıştır. Osmanlı topraklarında kız öğrenciler için ilk defa büyük bir okul ise Sarah Lanman Smith tarafından 1835'te inşa edilmiştir. Açılan okullar vasıtasıyla kadınlara yönelik Hıristiyanlaştırma faaliyetleri hız kazanmış, İncil öğretileri sık sık okunmaya başlanmış ve bölge halkı Batı tarzı yaşama özendirilmeye çalışılmıştır. 1850 yılına gelindiğinde Kudüs'te sadece Müslüman kızlara yönelik bir misyoner okulu Bayan Whiting tarafından açılmıştır. 1860 yılında sadece Lübnan'da 33 misyoner okulu bulunmaktadır. Bu süreçte yaşanan iç savaş misyonerlerin belirttiğine göre kadınların eğitiminde ilerlemeye neden olmuştur. Bundan sonra 1862'de Beyrut'ta bir kadın seminer okulu Bayan Smith açıldı. 1864 yılına gelindiğinde Protestan misyonerler tarafından Suriye İncil Koleji kuruldu. 1866'da Beyrut'ta Syria Protestant College adı altında açılan ilk kolej XX. yüzyılda Beirut American University adını almıştı. Günümüzde de eğitim- öğretime devam eden bu kolej Suriye'deki eğitim faaliyetleri açısından çok önemli bir misyoner okuludur.

Yakın Doğu ile ilk temasını misyonerlik aracılığıyla kuran Mr. Post'un çocukluktan beri hayali misyoner olmaktır. Aynı zamanda cerrah, botanist, misyoner ve öğretmen olan George Edward Post Beyrut Protestan Koleji için önemli cerrah ve eğitimcilerden biri olmuştur. 1863-1867 yılları arasında Trablus'ta görev yaptıktan sonra Beyrut'a gelmiştir. Eşi Sarah Read Post ile birlikte 1911'e kadar buradaki çalışmalarını sürdürmüştür. Mr. Post ve Mrs. Post misyonerlik faaliyetlerinin yanı sıra bölge halkıyla kurdukları temaslar vasıtasıyla önemli izler bırakmışlardır. Bazı kadınlar Mrs. Post'u kendilerine yakın görerek kız çocuklarını onun vaazlarını dinlemeye teşvik etmişlerdir. Mrs. Post'u bir rol model olarak görmüşler ve ona karşı sempati duymuşlardır. Dr. Post da misyonerlik çalışmalarının dışında botanik bilimine olan düşkünlüğü nedeniyle bölgenin bitki örtüsü ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Öğretmen olması hasebiyle çocuklara, doktor olması hasebiyle kendisine gelen hastalara ve kolejdeki öğrencilerine Hıristiyan öğretilerini rahatlıkla aktarabilmiş ve dinî propagandasını devam ettirmiştir. Yalnızca misyoner olmayıp çok yönlü bir çalışma sürdüren Post ve kadınlar arasındaki çalışmalarıyla bilinen eşi Sarah Post Amerikan Board'ın bölgeye gönderdiği önemli misyoner ailelerindedir. XIX. yüzyıl misyonerlik faaliyetlerini tam olarak kavrayabilmek Post ailesinin de ayrıntılı olarak ele alınmasıyla mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

Dijital Kütüphane Kaynakları

American Board Memorial Book, Memorial Recordsa for Sarah F.G. Bird, DLIR.

Catalog of The Syrian Protestant College, Beirut Syria, 40th Year, 1905-1906, American Mission Press, Beirut Syria, DLIR, s.1-136.

The Missionary Review of the World, V.32, pt.2, 1909, s.896-901.

<http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/6/id/11092>

<http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/12/id/17374>

<http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/12/id/17373>

Kitaplar

Aksu, A. (Haz.) (2015). *Osmanlı'da İki Amerikalı Misyoner: Levi Parsons ve Pliny Fisk'in Anadolu ve Kudüs Seyahat Raporları (1819-1825)*. İstanbul: Dergah Yayınları.

Kocabaşoğlu, U. (2000). *Anadolu'daki Amerika: Kendi Belgeleriyle 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları*. Ankara: İmge Kitabevi.

Ortaylı, İ. (2006). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Robinson, C. S. Ve Riley, I. (Ed.) (2005). *The Women of the Arabs*. New York: Kite Press.

Stone, F. A. (2011). *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'daki Amerikan Misyoner Okulları*. (A. Aksu, çev.). İstanbul: Dergah Yayınları.

Stone, F. A. (2006). *Academies for Anatolia: A Study of the Rationale, Program and Impact of the Educational Institutions Sponsored by the Amer Board in Turkey*. London: Caddo Gap Press.

Makaleler

Alan, G. (2001). *Protestan Amerikan Misyonerleri, Anadolu'daki Rumlar ve Pontus Meselesi*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10, 183.

Alan, G. (2007). *Amerikan Board Okullarında Yürütülen Misyonerlik Faaliyetleri*. Journal of Islamic Research, 20 (4), 465-466.

Aydın, M. (2006). *Amerikan Protestan Misyonerlerinin Ermeniler Arındaki Faaliyetleri ve Bunun Osmanlı-Amerikan İlişkilerine Etkisi*. OTAM, 19, 82.

Bedir, Ş. F. *Reformasyon'dan Günümüze Evanjelik Hıristiyanlık*. Birey ve Toplum, CII, 6, 81-83.

Cevzilliler, E. (2014). *XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti'ndeki İngiliz Okulları Üzerine Bir İnceleme*. Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12, 119-155.

Erhan, Ç. (2000). *Ottoman Official Attitudes Towards American Missionaries*. The Turkish Yearbook of International Relations (Milletlerarası Münasebetler Türk Yıllığı), 30, 196-203.

Fendoğlu, H. T. (2004). *Amerika Birleşik Devletleri'nin Misyonerleri ve Osmanlı Devleti*. Belleten, C68, 252, 2.

Ferwerda, F. F. (2001). *1819-1919 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nda Misyoner Seyyahlar*. Kebikeç, 11, 346-348.

Fleishmann, E. C. (1998). *Our Moslem Sister: Women of Greater Syria in the eyes of American Protestant Missionary Women*. Islam and Christian-Muslim Relations, CIX, 3, 413.

Gündüz, Ş. (2002). *Misyonerlik ve Hristiyan Misyonerler*. Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi II, 1, 1.

Işık, R. (2010). *1820-1850 Yılları Arasında Suriye ve Lübnan'da Protestan Misyonerlerin Kadınlara Yönelik Faaliyetleri*. Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 15/2, 168-175.

İnce Erdoğan, D. (2012). *Amerikalı Protestan Misyonerlerinin Raporlarında İzmir İstasyonu'nun Kuruluşu ve Faaliyetleri (1820-1900)*. Karadeniz Araştırmaları Dergisi, 33, 99.

Karal Akgün, S. (1992). *Amerikalı Misyonerlerin Anadolu'ya Bakışları*. Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM), 3, 5-6.

Ortaylı, İ. (1981). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Amerikan Okulları Üzerine Bazı Gözlemler*. Amme İdaresi Dergisi, CXIV, 3, 88.

Penrose L, S. B. (1941). *That they may have life: the story of the American University of Beiry, 1866-1941*. New York: Trustees of the American University of Beirut, 39-42.

Post, M. C. (1905). *The Post Family*. New York: Sterling Potter, 153.

Yetkiner, C. (2008). *İstanbul'da Bir Cemaatin Doğuşu: William Goodell ve Amerikan Protestan Misyonu*. Akademik Orta Doğu, CIII, 1, 137-145.

Ansiklopedi Maddesi

Bliss, Edwin Munsell, "American Board of Commissioners for Foreign Missions", *The Encyclopedia of Missions*, C. 2, Funk&Wagnalls, New York 1891, s.66-83.

Gündüz, Şinasi, "Misyonerlik", *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, 2005, C. 30, s.193.

Journal of Social Sciences and Humanities:

EKLER

Ek.1: George Edward Post'a Ait Amerikan Board Arşivinde kayıtlı Memorial Book ve Personal Card Belgesi <http://www.dlr.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/12/id/17373>

REV. GEORGE EDWARD POST, M.D.
 Born in New York, December 17, 1838.
 Graduated College of City of New York, 1854;
 New York U. Medical, 1860; Union Seminary,
 1861.
 Ordained, June 5, 1861.
 Chaplain, U.S. Army, 1861-63.
 Married, September 17, 1863, to Sarah E. Read, at
 Georgetown, D.C.
 Sailed from New York, October 31, 1863.
 Arrived in Tripoli, Syria, December, 1863.
 Professor of Surgery, Syrian Protestant College,
 1868-1909.
 Died at Aleih, Lebanon, September 29, 1909.

Never physically very strong, Dr. Post became so ill during the time of his service as chaplain in the Civil War that he was sent to the Nile Valley to recover, in 1862. Later on, in 1867, he had to return from Syria to the United States to recover from a serious illness. Yet, with reasonable care and regular habits, he did an extraordinary amount of work for an unusually long time, living to be seventy years old. At twenty-five, having taken both a medical and a theology course, he and his bride went out to Tripoli, where for four years he worked, making remarkable progress in the Arabic language, and enjoying preaching as well as medical practice. While in America for his health, in 1867, he was called to be professor of surgery in the newly organized Syrian Protestant College, and resigned from the American Board to accept this position. He became distinguished as the greatest surgeon in the East. In 1865, while on a journey with Rev. Samuel Jessup, he was attacked by some drunken Maronites, one of whom snapped a gun at his head which missed fire, and another struck him on the shoulder with a huge club, but it inflicted only a slight bruise. They were finally rescued from their assailants, and order restored. Dr. Post was fully occupied with his duties at the College, but he would not give up his preaching, or, to a certain extent, his practice. Nor did he confine himself to teaching. He was constantly producing books, including a concordance of the Bible, an Arabic zoology, works on surgery, many articles on natural history for Bible Dictionaries, including 'Hastings', and finally and the most monumental of all, the Flora of Syria, Palestine, and Sinai. In fact, he was the outstanding authority on the botany of that region. To the end of his life he had the habit of reading daily in his Hebrew and Greek Testaments as well as in Arabic and English; and he preached regularly for many years after he became a professor.

In July, 1904, Dr. Post had a serious accident, while riding horseback up the Lebanon from Beirut. A railway train suddenly passed, and the headlight and the noise of the engine frightened his horse, which sprang backward off a high bank, falling partly on Dr. Post, breaking his wrist and gashing his head. But again his remarkable vitality brought him out of it in good shape.

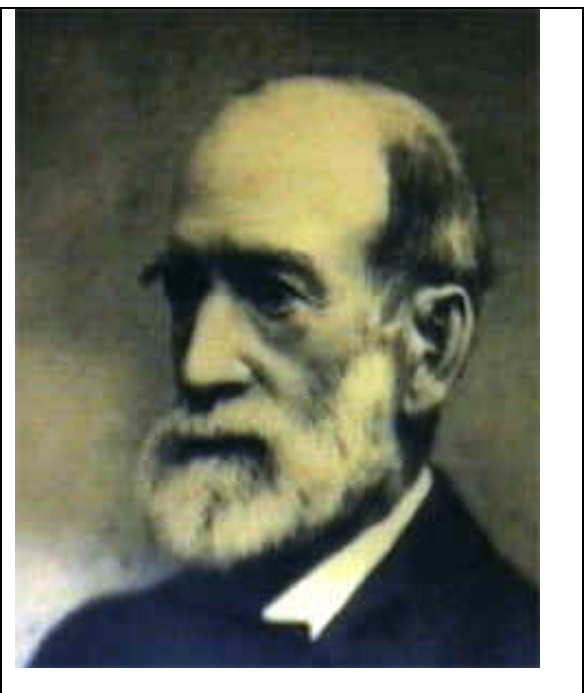
REV. GEORGE EDWARD POST, M.D. (Cont.)

Dr. Post was decorated by the Sultan with the Order of the Gamelieh, and by the German Government with that of the Red Eagle. He was a member of learned societies in London, Edinburgh and New York. His two sons followed him in the medical profession, one of them serving as physician at Robert College, the other being for many years under the American Board in Telsa, and later at Konis. His wife survived him by a dozen years. He passed away September 29, 1909, at Aleih, in the Lebanon.

(Note) When he was studying at the College of the City of New York, it was still called the New York Free Academy. He took his courses at Union Seminary and New York University Medical School simultaneously, receiving his certificate at the latter in 1860, and at Union in 1861. Later, while army chaplain, he studied dentistry at the Baltimore College of Dentistry, and graduated as D.D.S. in 1863. While Professor of Surgery at the Syrian Protestant College, he also edited at Beirut a medical journal in Arabic for five years. For many years he conducted a regular clinic at the Johanniter German Hospital in Beirut. He was a son of Alfred Charles Post and Harriet Beers Post.

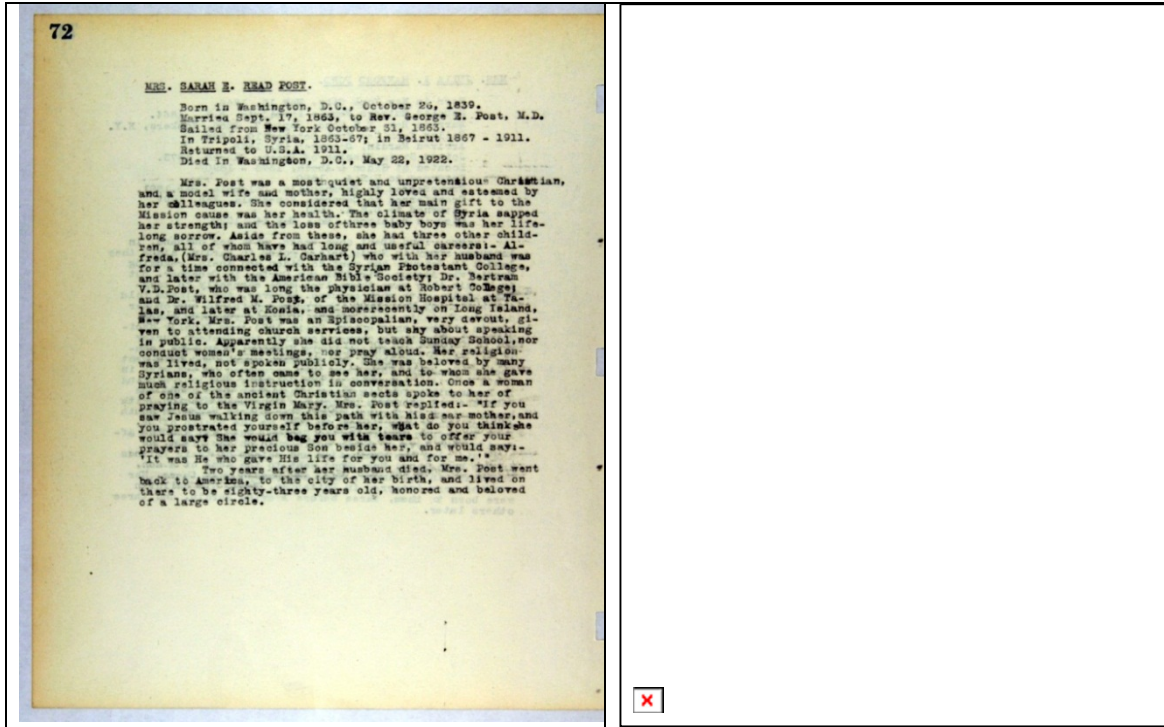
"Fifty Three years in Syria" - H. H. Jessup.

POST REV. GEORGE E. M.D.
 Sailed from N.Y. Oct. 31, 1863
 Arr. Tripoli, Dec. 1863
 Ord. June 5, 1861.
 Married Sept. 17, 1863, Sarah E. Read at Georgetown, D.C.
 Died 1909, Sept. 29, at Aleih, Lebanon.
 Decorated w. Gamelieh, & Red Eagle
 Member of learned societies in London, Edinburgh & New York.
 His two sons followed him in the medical profession.
 One of them served as physician at Robert College, the other being for many years under the American Board in Telsa, and later at Konis.
 His wife survived him by a dozen years.
 He passed away Sept. 29, 1909, at Aleih, in the Lebanon.

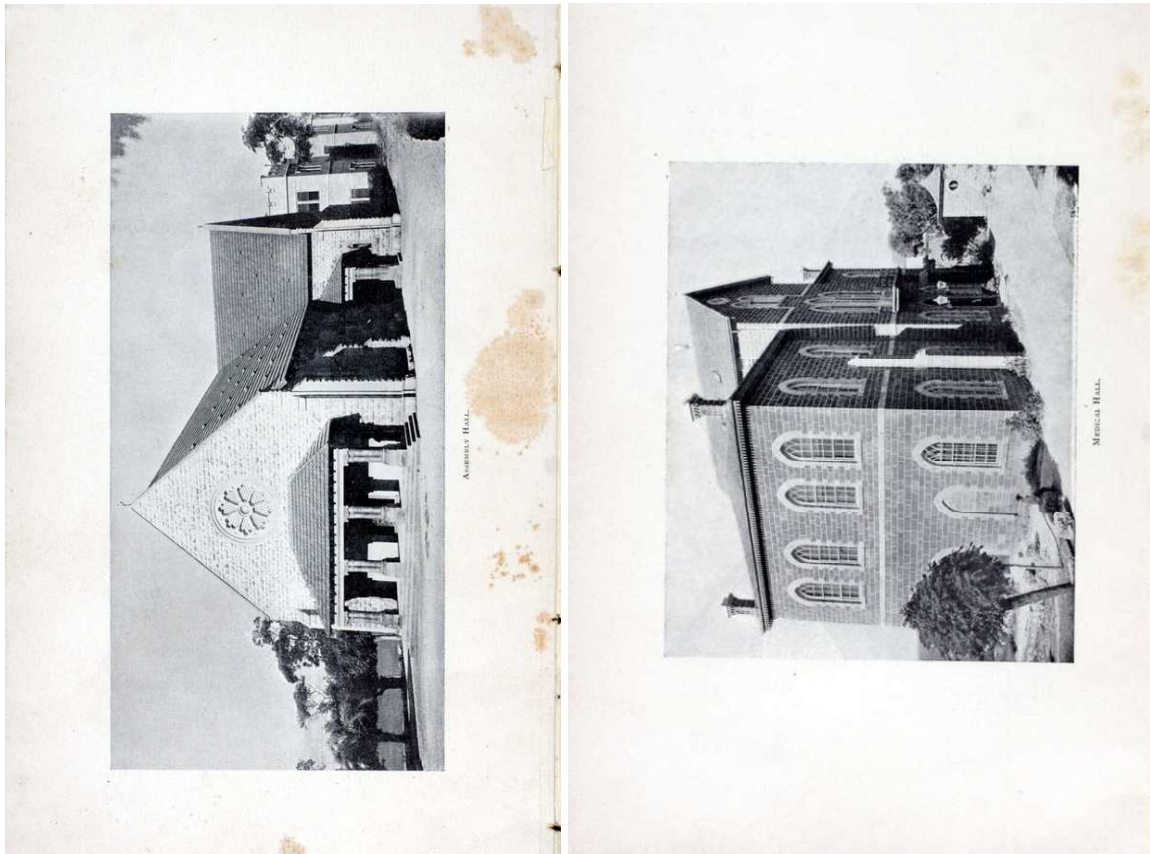

Journal of Social Sciences and Humanities:

Ek.2: American Board Archive Memorial Book ve Personal Card of Sarah Read Post
<http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/12/id/17374>

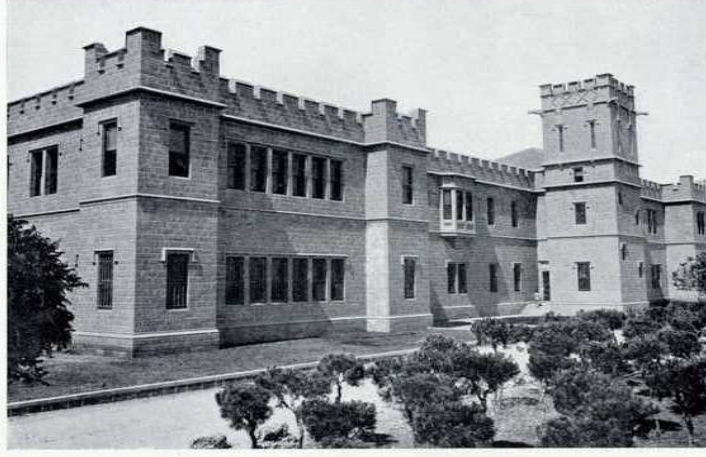

Ek.3: Catalogue of the Syrian Protestant College, Beirut, Assembly Hall ve Medical Hall
<http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/6/id/11092>'den 05.10.18 tarihinde alınmıştır.

Ek.4: Catalogue of the Syrian Protestant College, Beirut, The George Edward Post Science Hall
<http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/6/id/11092> 'den 03.10.18 tarihinde alınmıştır

THE GEORGE E. POST SCIENCE HALL.